Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН. ◆ 20 февраль 1970 йил, жума ◆ № 42 (14.508) ◆ Баҳоси 2 тийин.

КЎКЛАМГА ТАЙЁРМИСИЗ?

● *Шу кеча-кундузда бутун техникани дала ишларига тахт қилиб қўйиш* ● *Ерни яхшилаб текислаш, шўр ювиш, ариқ-зовурларни қазиш, далага маҳаллий ўғит чиқариш—сира кечиктириб бўлмайдиган ишлардир.*

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида

РЕСПУБЛИКАДА МОНУМЕНТАЛЬ САНЪАТНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети республикада момументаль санъатнинг аҳволи ва уни янада ривожлантириш тадбирлари тўғрисидаги масалани қараб чиқди.

Қабул қилинган қарорда қайд этиладики, саноат, граждан ва уй-жой қурилиши ғоят тез ўсиб бораётганлиги, эски шаҳарлар, колхоз ва совхоз посёлкалари реконструкция қилинаётганлиги ҳамда янгилари барпо этилаётганлиги натижасида республикада монументаль санъат кенг ривож топди, тематикаси бойиб, жанри жиҳатдан хилма-хил бўлиб боряпти.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллиги байрам қилиниши, В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига тайёргарлик, шунингдек совет кишиларининг эстетик дид ва эҳтиёжлари ўсиб бораётганлиги В. И. Ленинга, Улуғ Октябрь социалистик революцияси ғалабаси учун кураш олиб борган кишиларга, Улуғ Ватан уруши қаҳрамонларига, Ўзбекистон меҳнаткашларининг социализм ва коммунизм тантанаси учун олиб борган кураши тарихига, совет халқларининг дўстлиги ва қардошлигига, атоқли арбобларга бағишланиб республика территориясида кўпгина ёдгорликлар ва монументаль иншоотлар барпо этилишига ёрдам берди.

Шу билан бирга Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети таъкидлаб ўтадики, монументаль санъатни ривожлантиришда камчиликлар бор. Республика революцион тарихидаги энг муҳим босқичлар ва воқеаларни, социалистик даврнинг, замонамиз ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлари ва меҳнаткаш зиёлилари ҳаёти ва меҳнатининг улуғворлигини ҳар тарафлама ва чуқур акс эттирувчи рамзий-умумлаштирилган образлардаги ёдгорликлар ҳали кўп яратилмаяпти.

Монументаль санъатда халқ меъморчилиги анъаналаридан суст фойдаланилмоқда.

Яхши, чинакам санъат намуналари билан бир қаторда бетондан ясалган, мустаҳкам пойдеворга ўрнатилмаган, қайта-қайта бўялган бир қолипдаги ёдгорликлар ҳам йўқ эмас.

Айрим скульптуралар ёмон аҳволга тушиб қолган, улар ўрнатилган территория қаровсиз қоляпти. Кўпинча ёдгорликлар ён-атрофдаги ҳар қайси жойнинг рельефи, улар атрофидаги архитектура ҳисобга олинмасдан ўрнатилмоқда.

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги, область партия ва совет органлари етарли назорат қилмаётганликлари натижасида баъзи областлар территориясида турли хил санъатфурушлар бадиийтга зид ва сохта «асарларини» зўрма-зўраки тиқиштирмоқдалар. Кўпинча шундай бўляптики, ёдгорликларни лойиҳалаш ва барпо этиш билан бу ишга ҳеч қандай алоқаси бўлмаган ташкилотлар шуғулланаётир.

Айрим шаҳар ижроия комитетлари, колхозлар ва бошқа ташкилотлар ҳукуматнинг тегишли қарорлари билан белгилаб қўйилган тартиб қўпол бузилган ҳолда яратилган монументаль санъат асарларини қабул қилмоқдалар ва тайёрлаш юзасидан буюртма бермоқдалар.

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги, республика Рассомлар союзи, Архитекторлар союзи, Ўзбекистон ССР Бадиий фонди монументаль санъатнинг ғоявий-бадиий жиҳатдан юксак асарлари ва лойиҳаларини яратиш соҳасида ўз зиммаларига юклатилган вазифаларни ҳанузгача сусткашлик билан амалга оширмоқдалар.

Ўзбекистон ССР Бадиий фонди системасидаги асосий корхона ҳисобланган «Рассом» комбинати ҳамон бадиий юксак асарлар яратиш ва чиқаришнинг чинакам марказига айлантирилган эмас. Комбинатда юқори малакали мутахассислар бўлишига қарамай, унда тайёрланаётган маҳсулотнинг бир қисми сифатсиз. Рассомлар союзи правлениеси ва комбинат раҳбарлари коллективнинг фаолиятини яхшилаш юзасидан тегишли чораларни кўрмаётирлар.

Жойлардаги партия ва совет органлари монументаль санъатнинг аҳволи ва уни ривожлантириш масалаларини билишга эътибор бермаётирлар, янги намуналар яратиш вақтида юксак талабчанлик кўрсатмаётирлар, мавжуд ёдгорликларни намунали сақлаш тўғрисида чинакам ғамхўрлик қилмаётирлар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети республикада монументаль санъатни ривожлантириш катта аҳамиятга эга эканлигини назарда тутиб, область, шаҳар ва район партия комитетларидан, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область, шаҳар, район ижроия комитетларидан, Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги, республика Рассомлар союзи, Архитекторлар союзидан камчиликларни бартараф этишни ва монументаль санъатни янада ривожлантириш, унинг ғоявий ва бадиий савиясини ошириш ҳамда уни пропаганда қилишни яхшилаш чораларини кўришни талаб қилди.

Республикада монументаль санъат меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашнинг, Улуғ Октябрь социалистик революцияси тарихий ғалабаларини, ленинча миллий сиёсат тантанасини кенг ва ҳаммага тушунарли формада пропаганда қилишнинг энг қудратли бадиий воситаларидан бири бўлиб қолмоғи, совет халқининг қаҳрамонона меҳнатини келажак авлодлар учун тасвирий санъат воситалари билан абадийлаштирмоғи, кишиларимизда олижаноб ҳис-туйғуларни тарбияламоғи, уларнинг ғоявий эътиқодига, синфий онглилигига таъсир ўтказмоғи керак.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети монументаль санъат ёдгорликларини ва бошқа асарларини лойиҳалашда тартиб ўрнатиш, уларнинг ғоявий-бадиий савиясини ошириш мақсадида партия, совет ва жамоат ташкилотлари, корхоналар, муассасалар колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари зиммасига монументаль санъат асарларини яратишга хусусий шахсларни, шунингдек Маданият министрлиги, Рассомлар союзи ва Архитекторлар союзи системасига кирмайдиган ташкилотларни жалб этишга йўл қўймаслик мажбуриятини юклади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети монументаль санъат ёдгорликлари ва унинг бошқа асарларини ўрнатиш жараёнида авторлик назорати ҳуқуқининг оғишмай бажарилишини таъмин этишни талаб қилди, Госстройга ва область ижроия комитетларига область ва шаҳар ижроия комитетлари архитектура-планлаштириш бошқармаларининг, шаҳар бош архитекторларининг шаҳарларни декоратив-монументаль жиҳатдан безаш ишларининг сифати учун масъулиятини оширишни тавсия қилди.

Ўзбекистон ССР Маданият министрлигига область, шаҳар, район партия ва совет ташкилотлари, Рассомлар союзи ва Архитекторлар союзи билан биргаликда республика территориясида тарихий-революцион мавзуда жойлаштирилган ёдгорликларнинг аҳволини аниқлаш ва уларнинг ғоявий-бадиий савиясини ошириш тўғрисида зарур таклифлар киритиш таклиф қилинди.

Шундай тартиб белгилаб қўйилдики, бунда монументаль санъатни пропаганда қилиш соҳасида авторлар томонидан киритиладиган таклифлар республика Маданият министрлиги ва Бадиий фонди орқали бу таклифлар Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги монументаль ҳайкалтарошлик бадиий-эксперт кенгашида қараб чиқилганидан кейингина, конкурсга тақдим этилган лойиҳалар эса — Маданият министрлиги коллегияси томонидан тасдиқланганидан кейин кучга кирадиган жюри қарори қабул қилингач расмийлаштирилади.

Монументаль санъат ёдгорликлари ва унинг бошқа лойиҳаларини ижро этишни Ўзбекистон ССР Бадиий фонди орқалигина ва давлат бинокорлик ташкилотлари кучи билан амалга ошириш топширилди.

Шу нарса мақсадга мувофиқ деб топилдики, ёдгорликлар ва монументлар одатда мармар, бронза, гранитдан иборат нодир материаллардан бунёд қилиниши керак.

Давлат банки ва қурилиш банки республика конторапарига лойиҳалари Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги томонидан тасдиқланмаган ёдгорликлар ва монументларни қуриш ва бунёд этиш учун пул чиқаришга йўл қўймаслик таклиф қилинди.

Олий ва ўрта малакали кадрлар тайёрлашни яхшилаш мақсадида Ўзбекистон ССР Давлат план комитети ва Маданият министрлигига, Олий ва ўрта махсус таълим министрлигига, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Ҳунар-техника таълими давлат комитетига қуйидаги вазифалар топширилди:

1970—1971 ўқув йилидан бошлаб, Тошкент театр-рассомлик институти, Тошкент политехника институти ва Самарқанд архитектура-қурилиш институтининг рассомлик-архитектура факультетларида монументалист-рассомлик мутахассисларини тайёрлашни кўпайтиришни қараб чиқиш;

— ёрдамчи касбларда ишловчи мармарчи, мозаикачи, қолипчи, қуювчи мутахассислар тайёрлашни ташкил этиш.

Қарорда монументаль санъатнинг моддий-техника базасини янада мустаҳкамлаш кўзда тутилди. «Главташкенстрой» зиммасига 1970 йилнинг иккинчи кварталида Тошкентда Ўзбекистон ССР Бадиий фонди комбинати биноси қурилишини тамомлаш мажбурияти, республика Маданият министрлиги ва Давлат план комитети зиммасига 1971—1975 йиллар учун мўлжалланган беш йиллик планда монументаль ҳайкалтарошлик бадиий комбинати қурилишини амалга ошириш ва уни фойдаланишга топширишни кўзда тутиш мажбурияти юкланди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Матбуот давлат комитетига, республика Фанлар академиясига монументаль санъат тарихи, назарияси ва практикаси масалаларига доир китоблар, брошюра ва альбомлар чиқаришни кўзда тутиш, республика газета ва журналлари редакцияларига, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Радиоэшиттириш ва телевидение давлат комитетига Ўзбекистонда монументаль санъат муваффақиятларини кенг пропаганда қилиш тавсия этилди.

Фотолавҳалар

Тошкентдаги пиллакашлик фабрикаси коллективи бекободлик металлурглар ташаббусига қўшилиб, юбилей олди меҳнат вахтасида ишламоқда. Юқоридаги суратда: коммунистик меҳнат зарбдорлари Ф. Абдужабборова билан В. Абдуллина смена топшириқларини 130-140 процентдан бажариб мусобақада пешқадамлик қилишяпти.

Пастдаги суратда: З. Аблаева. У Чирчиқдаги қийин эрийдиган ва ўтга чидамли қаттиқ қотишмалар комбинатининг пешқадам ишчиларидан. Аҳдига вафодор ишчи топшириқларни мунтазам ошириб бажараётир.

И. Глауберзон фотолари.

ЧИГИТ ЭКИШГА ШАЙМИЗ

Механизатор! Бу бир сўз заминида катта маъно бор. Трактор ёки терим машинасини бошқарадиган кишини пахтачиликда карвонбоши деса бўлади. Сабаби, кузги шудгорлашдан тортиб ҳосил йиғимигача бўлган ишларнинг ҳаммасини бажаришда механизаторлар доим олдинги сафда боради. Механизатор баҳорда ишни ер текислаш, борона ва мола босишдан бошлайди. Ёз ойларида экинни парвариш қилади, ҳашаротдан сақлайди. Кузда пахтани териб, давлат омборига ташийди. Механизатор яхши ишласа ҳосил юқори бўлади, тежамкорлик билан иш тутса таннарх арзонлашади.

Механизация ва механизаторларнинг шарофати ҳақида мисол келтирамиз. Колхозимизнинг пахта ери минг гектар. У захкаш, шўрҳоқ. Қўл кучи ҳукмронлик қилган йиллари ҳосилдорлик гектар бошига 15-16 центнердан ошмасди. Бултур 25 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтардик. Давлат плани ва зиммага олган мажбуриятимизни бажардик. Кўриниб турибдики, экин майдони кенгаймаган бўлса-да, ҳосилдорлик 10-11 центнер ошди. Воҳид Исломов, Бўрон Хидиров, Ражаб Нуров бошлиқ бригадаларда ҳосилдорлик 32 центнерга етди. Бу, бизнинг шароитимизда юқори ҳосил ҳисобланади. Чунки юқорида айтиб ўтганимиздек, еримиз шўр, сизот сувлар жуда юза жойлашган.

Ҳосилдорлик ошишининг боиси нимада? Деҳқонларнинг орзу-умидларини рўёбга чиқаришда механизацияга таяниб иш кўриляпти, механизаторлар байроқдорлик қиляпти. Масалан, деҳқонлар шўрни йўқотишни орзу қилар эдилар. Биз дарҳол экскаваторларни ишга солиб, чуқур зовурлар қазидик. Натижада сизот сув кескин камайди.

Ерни кафтдек қилиб текисламаса юқори ҳосил олиб бўлмайди. Бульдозер, скрейпер, грейдерларни ишга солиб, ҳамма пайкалларни текис ҳолга келтирдик. Энди марза олиб сув қўйилгач, шўр тоза ювилади. Механизаторлар амалга оширган мана шу тадбирлар натижасида Фотиҳ Шукуров, Муҳаммад Темиров бошлиқ бригадаларда пахта ҳосилдорлиги 22-23 центнердан 30 центнерга кўтарилди.

Биз шундай фикрга келдик: хўжаликдаги ҳамма механизмлар ишга солиниб, ирригация-мелиорация ишлари тўла амалга оширилса, колхоз бўйича пахта ҳосилдорлигини 35 центнерга етказиш ва бундан ошириш мумкин.

Ҳозир колхозимиз пахта майдонини уч гуруҳга бўлиш мумкин. Соз тупроқли майдонлар 400 гектар бўлиб, ундан юқори ҳосил оляпмиз. 288 гектар аралаш тупроқли карталарнинг ҳосилдорлиги ўртача. Қолган ер ҳали шўрдан бутунлай тозаланмаган, сизот сув тўла қочирилмаган. Бу ерларнинг ҳосилдорлиги ҳам ўзига яраша. Биз механизаторлар ҳозир бутун техника воситаларини сўнгги гуруҳга кирган ерларни яхши ерлар билан тенглаштириш, шу йўл билан ҳосилдорлик ва ялпи ҳосилни кўпайтиришга сафарбар этганмиз.

Бу борада қандай тадбирлар амалга оширилди? Сизот сувлар оқадиган зовурларни икки чақиримдан зиёдроқ масофага чўздик, эски зовурларни механизмлар воситасида чуқур қилиб қазидик. Кераксиз ўқариқ, суғориш шоҳобчаларини кўмиб текислаб, экин ерига қўшдик. Шу ҳисобга пахта майдони анча кенгайди. Уватларни ҳам ҳайдаб ташладик. Бу билан ҳашаротларнинг уясини тугатдик. Ариқлар ҳам тартибга келтириб қўйилди.

Пахта майдонлари бултур кузда шудгорланган эди. Қишда яхоб берилди, шўр ювилди. Ҳаво исиши билан ер текислашни бошлаб юбордик. Ҳозир бу ишда йигирмага яқин механизм ишлаяпти. Терим машиналарининг унумли ишлашига шароит яратиш мақсадида карталарни йириклаштирдик, тут ва бошқа хил дарахтларни кўчириб олиб, бошқа жойларга ўтқаздик. Механизаторларимиз тележкаларда далага маҳаллий ўғит ташиб чиқаряптилар, давлатдан ажратилган ўғитни ташиб келтиряптилар.

Юзаки қараганда ишимиз чаккига ўхшамайди. Аммо синчиклаб қаралса, олдимизда жуда катта вазифалар тургани маълум бўлади. Биз чопик тракторлари, сеялкалар, ўғитлагич аппаратларни ремонтдан чиқариб, чигит экишга шайлаб қўйдик. Лекин бу билан хотиржамликка берилмаймиз. Техникада, бордию чигит экиш авжи қизиган кезда бир универсал бузилиб қолса, иш сусаяди, ғанимат фурсат ўтиб кетади. Бунга йўл қўймаслик учун ремонтдан чиқарилган ҳамма маркадаги тракторларни қайта-қайта текширишдан ўтказиб қўйиш керак. Илгари ишлатилган, кейинчалик айрим сабабларга кўра «рўйхатдан чиқариб ташланган» тракторлар ҳам ремонт қилиб қўйилса, яхши бўлади, механизатор дард қолмайди.

Машинамиз шай, ким қайси бригадада ишлаши маълум. Бироқ анча-мунча эҳтиёт қисм жамғариб қўйиш керак. Трактор тўхтаб қолган тақдирда кўчма устахона ходимлари етиб келиб, дарҳол техника ёрдами кўрсатади, иш юришиб кетаверади. Биз масаланинг мана шу томонларини ҳам ҳисобга олдик.

Маслаҳатлашиб ҳал қилиш зарур бўлган яна бир қатор масалалар бор. Кўпчилик хўжаликларда чигитни 90x20 схемаси билан кенг қаторлаб экишга кўчиляпти. Бу яхши, албатта. Лекин шунга мослаган трактор ва сеялкалар етарлими, вақт тигиз келганда ер чизиб қолинмайдими? Кенг қаторлаб чигит экилганда ҳар гектар ерга қанча чигит сарфланади, тукли чигит экиладими ёки туксизлантирилганими? Чигит дориланадими, йўқми? Чигит экиш вақтида қатор орасига ўғит солинадими ёки у кейин бериладими? Масаланинг мана шу томонларини ҳам узил-кесил ҳал қилиш керак. Бунинг учун тезда механизаторлар билан бригада бошлиқлари, мутахассисларнинг учрашувларини ўтказиш лозим.

Колхоз-совхоз устахонаси — механизаторларнинг таянч пункти. Уларнинг узоғини яқин, оғирини енгил қилади. Лекин устахоналар шу куннинг талабига жавоб бермайди. Бу жойга ўрнатилган станоклар эскириб қолган. Уларни дарҳол янгилаш лозим. Токи устахоналар бутун йил давомида бир меъёрда ишлаб, механизаторларга кутилганча ёрдам берсин. Колхоз устахоналари иши билан «Узсельхозтехника» район бирлашмалари устахоналари ишини бир-бирига уйғунлаштириш керак.

1970 йил—доҳиймиз В. И. Лениннинг юбилей йили. Ҳар биримиз ўз олдимизга қўйилган вазифаларни шараф билан бажариб, катта тўйга муносиб тўёна тайёрлашимиз керак. Бунинг шарти ўзимиз бошқарадиган тракторлар, универсаллар ва бошқа хил қишлоқ хўжалик машиналари ҳамда асбобларини мавсумга шайлаб қўйишдан иборатдир.

М. ЖЎРАЕВ,
Б. ЖЎРАЕВ,
И. ЖАМОЛОВ,
Ромитан районидаги Энгельс номли колхоз механизаторлари.

ЗАФАР САТРЛАРИ

СОВЛИҚЛАР ҚЎЗИЛАЙ БОШЛАДИ

ЖАРҚЎРҒОН, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Шу кунларда Жарқўрғон чорвадорларининг қўли-қўлига тегмай қолди. Энг масъулиятли давр ҳисобланган қўзилатиш кампанияси бошланди. Район хўжаликларида ҳозиргача 800 бошдан зиёд совлиқ қўзилади. Улардан 75 боши эгиз қўзи туғди. Ленин номли колхознинг Ҳ. Ҳайитмуродов бош чўпонлик қилаётган отардаги 700 бош қоракўл совлиқдан 155 боши қўзилади. Ф. Ҳайитов отаридаги 600 бош совлиқдан эса 130 боши қўзилади.

Совлиқлар қўзилаётган жойларга етарли миқдорда аралаш озиқа, майдаланган дағал хашак, беда ташиб келтирилди. Ёш қўзиларни асраш учун иссиқ жойлар барпо этилди. Чўпон-чўлиқларга ёрдам бериш учун қўшимча кучлар, мутахассислар сафарбар этилди.

Юбилейни муносиб совғалар билан кутиб олиш учун социалистик мусобақани қизитиб юборган жарқўрғонлик чорвадорлар бу йил ҳар 100 бош совлиқдан 110-120 тадан қўзи олиш учун курашмоқдалар.

Термиз, Шеробод, Шўрчи ва Денов районлари хўжаликларида ҳам совлиқлар қўзилай бошлади.

ЧОРВАДОРЛАР ҒАЛАБАСИ

НУКУС, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Қорақалпоғистон Автоном Республикаси чорвадорлари В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига муносиб совға тайёрладилар. Улар давлатга 2390 тонна гўшт етказиб бериб, биринчи квартал топшириғини муддатидан бир ярим ой олдин бажардилар. Тўрткўл райони чорвадорлари давлатга пландаги 316 тонна ўрнига 358,4 тонна, Хўжайли райони чорвадорлари эса 298 тонна ўрнига 320,4 тонна гўшт сотиб, эришилган ғалабага катта ҳисса қўшдилар. Шунингдек, Беруний райони чорвадорлари квартал топшириғини 149,4 процент ва Амударё райони чорвадорлари 127,4 процент адо этдилар.

Пландан ташқари гўшт топшириш давом этмоқда.

Р. ЕШИМБЕТОВ.

КАРТОШКА ЭКИЛЯПТИ

ТОШКЕНТ, («Совет Ўзбекистони» махсус мухбиридан). Калинин районидаги генерал Собир Раҳимов номли колхозда кўклам дала ишлари қизитиб юборилди. Жўра Усмонов бошлиқ бригада биринчи бўлиб картошка экишга киришди. Ҳозиргача 20 гектар майдонга уруғлик картошка экилди. Эртаги картошка 1- Май арафасида меҳнаткашлар дастурхонига тортиқ қилинади.

Шунингдек, 75 гектар ерга экилган пиёз авж олиб ўсмоқда. Сабзавоткорлар 10 гектар майдонга редиска экиб қўйишди. 3 гектар майдонда плёнка остида бодринг ўстирилмоқда. Экиш-тикиш ишларига колхознинг бош агрономи Ваҳобжон Ёқуббоев бевосита бошчилик қиляпти.

Дастлабки экинлар ҳосили 10 апрелдан бошлаб бозорга чиқарилади.

ТАШВИШЛИ СИГНАЛ

ҚАНТАРИЛГАН МАШИНАЛАР

Ҳазорасп — йирик пахтакор районлардан бири. Бу ерда донишманд деҳқонлар кўп, пахтадан йил сайин юқори ҳосил етиштириб келаётган азаматлар етарли. Донг таратган механизаторлар сафи ҳам йил сайин кенгайиб бормоқда. Районда эришилаётган ютуқлар, даставвал, техника шарофатидан. Бироқ, айрим хўжаликларда техника қаровсиз қолдирилмоқда, уни кўкламга тайёрлаш иши талабга жавоб бермайди.

Ленин номли колхоз раиси Ботир Раҳимов техника тўғрисида жуда кўп гапиради. Бироқ, қишлоқ хўжалик машиналарининг қадрига етмайди. Бу колхозда бултур ҳам пахта плани тўлмай қолди. Техникадан етарли фойдаланилмаганлиги оқибатида шундай бўлди, албатта.

Бу йилги ҳосилга ҳам тайёргарлик ишларини дуруст деб бўлмайди. 25 та плуг, 23 сеялка, 5 чизелдан ҳанузгача бирортаси ҳам ремонт қилинган эмас. Лекин колхоз раиси Б. Раҳимов ва инженер Ш. Қўчқоров ўртоқлар «ўнта плуг, учта чизель ремонтдан чиқарилди» деб ёлғон маълумот беришган.

Техника ремонтига 15 киши ажратилган, дейишади. Аммо устахонада 5-6 одам кўринади. Ш. Маткаримов 4 кун, Ш. Эгамбердиев 3 кун М. Султонов билан Б. Матёқубов ўртоқлар 2 кундан ишга чиқишмаган. Ремонтчилар нима қилишларини билишмайди.

Бошқа машиналарни мавсумга шай қилиб қўйиш учун етарли иш олиб борилмаётир. Бундан тўрт йил илгари келтирилган емни қирқиб берадиган агрегатга ҳалигача қўл урилмаганидан занг босиб ётибди. Шундай бўлгани ҳолда колхоз раиси ўртоқ Раҳимов «Ундоқ қиламиз, бундоқ қиламиз», деб нуқул мақтанчоқликдан нарига ўтмаётир.

А. ҚУТИМОВ,
Ҳазорасп район қишлоқ хўжалик бошқармасининг техника назоратчиси.

О. ҚОСИМОВ,
С. ЖУМАНИЁЗОВ,
«Коммунизм байроғи» район газетасининг ходимлари.

СУҒОРИШ... ЎЛКАНИ ЯШНАТАДИ, ЎТМИШГА ХОТИМА БЕРАДИ, СОЦИАЛИЗМГА ЎТИШНИ МУСТАҲКАМЛАЙДИ

В. Ульянов (Ленин)

МЎЛ-КЎЛЧИЛИК МАНБАИ

С. МАМАРАСУЛОВ,
Ўзбекистон ССР мелиорация ва сув хўжалиги министри.

Бундан 52 йил муқаддам улуғ доҳиймиз Владимир Ильич Ленин Туркистонда суғориш ишларини ташкил этиш тўғрисидаги декретга қўл қўйган эди. Буюк йўлбошчимиз Россиянинг собиқ чекка ўлкалари ҳақида ўйлар экан, уларнинг истиқболини ёрқин кўрди, Владимир Ильич, суғориш ўлкани яшнатади, ўтмишга хотима беради, социализмга ўтишни мустаҳкамлайди, деб ёзган эди. Эндиликда биз экономика, маданият илм-фан соҳасида доҳий башорати рўёбга чиққан кунларнинг иштирокчиси ва гувоҳи бўлиб турибмиз...

Суғориладиган деҳқончилик Ўрта Осиёда жуда қадим замонда юзага келган. Зарафшон дарёси воҳасида, Хоразм ва Қорақалпоғистон АССР ерларида бундан бир неча аср муқаддам қурилган ариқлар бизнинг кунларимизгача сақланиб қолган. Халқнинг минг йиллик тажрибасини шуурига сингдирган мироблар геодезия асбобларини қўлланмасдан мураккаб каналларни қазишган, далаларга сув тарашган. Лекин каналлар қазиш ва уларни ишлатиш осонлик билан бўлмаган. Халқ бу иншоот ва ариқларни қазийман, қураман деб қон-қақшаган. Аммо елкасига офтоб тегмаган..

Туркистон Россияга қўшиб олингандан кейин чор ҳукумати тўқимачилик саноати учун хом ашё бўлган пахта етиштиришни ўйлаб, суғориладиган ерларни кенгайтиришга бир қадар уруниб кўрди. Лекин бу иш кенг кўламда олиб борилмади. 1913 йилда 429 минг гектар ерга чигит экилганини ва бор-йўғи 521 минг тонна пахта ҳосили кўтарилганлигини эслаб ўтиш кифоя.

Улуғ Октябрь социалистик революцияси ер ва сувга хусусий эгаликни бекор қилди. Ўрта Осиёда қишлоқ хўжалигини ривожлантириш учун беқиёс имкониятлар очди. Аммо гражданлар уруши ва чет эл интервенцияси қишлоқ хўжалигига ҳам ва унинг асоси бўлган ирригацияга ҳам жиддий путур етказди. Кўпдан-кўп ирригация иншоотлари вайрон бўлди. Ариқлар кўмилиб кетди, экин майдонлари эса камайди. 1922 йилда атиги 53 минг гектар ерга чигит экилган эди.

Владимир Ильич Ленин имзо чеккан тарихий Декретда Туркистонда суғориш ишларига 50 миллион сўм харжлаш назарда тутилган эди. Бу тарихий декретда гап суғориш ҳақидагина эмас, балки ўлкани яшнатиш ҳақида, Туркистонда янги воҳалар бунёд этиш тўғрисида, Мирзачўлнинг ёрқин тақдири ҳақида борарди. Мамлакатнинг ишлаб чиқариш кучларини жадал ривожлантириш, суғориладиган ҳар бир гектар ердан кўпроқ пахта ва шоли, маккажўхори ва беда, картошка ва сабзавот, қовун-тарвуз ва бошқа маҳсулотлар олиш лозим эди.

Босмачиликка қарши кураш қизғин тус олган бир пайтда, 1920 йилнинг 2 ноябрида Владимир Ильич Ленин Туркистон ва Озарбайжон республикаларида пахтачиликни тиклаш ва янада ривожлантириш тўғрисидаги Халқ Комиссарлари Совети қарорига қўл қўйди. Бу қарорда, жумладан сув хўжалигини кўтариш борасида ҳам аниқ-равшан тадбирлар белгиланган эди. В. И. Ленин даъвати билан Туркистон меҳнаткашлари ирригация тармоқларини тиклашга отландилар. Бу мақсад учун қўшимча маблағлар ажратилди. В. И. Ленин 1922 йилнинг 23 сентябрида РКП(б) Марказий Комитети Ўрта Осиё Бюросининг раиси билан суҳбатлашиб, Ўрта Осиё халқ хўжалиги ва айниқса ирригацияни тиклаш қай тариқа бораётганлиги билан ғоят қизиқди. Шу йилнинг 27 ноябрида В. И. Ленин Тошкентга қўнғироқ қилиб, Ўрта Осиёда ирригация ишлари қай тариқа бораётганлигини сўради.

1922 йилнинг декабрида қабул қилинган махсус қарорда Туркистонда суғоришни тиклаш катта давлат аҳамиятига эга бўлган иш дир деб уқтирилди. Ирригация тармоқлари бир қадар тиклангенлиги туфайли 1923 йилда шундан аввалги йилдагига нисбатан суғориладиган ерларни 100 минг гектарга кўпайтириш мумкин бўлди. 1928 йилга келиб эса суғориш тармоқлари батамом тикланди ва қишлоқ хўжалиги ўз тараққиёти жиҳатидан урушдан аввалги даражага етиб олди.

Биринчи беш йилликнинг охирига келиб мамлакат пахта мустақиллигига эришди. Бунинг учун минг-минглаб янги ерлар қишлоқ хўжалиги оборотига киритилди. Асосий суғориш каналлари қайта жиҳозланди. Сув тақсимланадиган ва сув узатиб берадиган гидротехника иншоотлари қурилди. Биринчи беш йиллик мобайнида 112 минг гектар янги суғориладиган ер ўзлаштирилди. Колхоз тузумининг мустаҳкамланиши деҳқончилик маданиятининг ўсиши, суғориладиган ерларда янги совхозлар бунёд этилиши туфайли Ўзбекистон Совет Иттифоқининг асосий пахта кони бўлиб қолди.

1939 йилнинг март ойида ВКП(б) нинг XVIII съезди ишлаб турган кунларда Фарғона водийсининг деҳқонлари узунлиги 32 километр бўлган Лағон каналини қазидилар. Шундай қилиб сув учун умумхалқ кураши бошланди. 1939 йилнинг август—сентябрь ойларида 45 кун деганда 340 километр узунликдаги Катта Фарғона канали қурилди. Бу канал шарофати билан ярим миллион гектар ердаги экинлар қониб сув ичди. Ўзбек халқининг катта сув учун кураши Ўзбекистон шуҳратини бутун мамлакатга ёйди.

Урушнинг оғир йилларида халқимиз кўплашиб Фарҳод ГЭСини ҳамда Бузсув—Бўржар бўйларида янги гидроэлектростанцияларни қурди. Фарҳод ГЭСининг қурилиши кейинчалик Мирзачўлдаги қўриқ ва бўз ерларни кенг кўламда ўзлаштиришни бошлаб юборишга имкон берди. 1953 йилда Фарғона водийсининг деҳқонлари яна бир ҳайрли иш бошладилар. Колхозларнинг бўлинмас фондлари маблағларини сарфлаб Марказий Фарғона ерларини ўзлаштиришга киришилди. Бу қутлуғ ишда давлат ҳам катта ёрдам кўрсата бошлади. Янги қурилиш ташкилотлари тузилди. Лойиҳа-тадқиқот ва қидирув ишлари қизиб кетди.

Мирзачўлни боғу бўстонга айлантириш учун курашга отланган совет кишилари 1956 йилдан бошлаб янги ерларни ўзлаштиришни кенг кўламда бошлаб юбордилар. Биз ҳозир бу катта юмуш яхши самаралар берганини кўриб турибмиз. Ўтган давр мобайнида Мирзачўлда 150 минг гектар янги ер ўзлаштирилди.

Қарши чўлини ҳам Ўзбекистоннинг янги воҳасига айлантириш ниятидамиз. 1967 йилдан бери дашт бағридан 200 минг гектар серҳосил ерларни ўзлаштириш учун қизғин кураш бормоқда. Мирзачўлдаги сингари бу ерда ҳам янги-янги пахтачилик совхозлари ташкил топади. Деҳқонларнинг яшаши ва ишлаши учун ҳамма зарур шароит муҳайё бўлади.

Янги ерларни очиш билан бир қаторда пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларнинг ялпи ҳосилини оширмоқ учун, биринчи галда ўзлаштирилган ерлардан олинаётган ҳосилни муттасил ошириб бораверишлозим бўлади. Бунинг учун эса экинлар қониб сув ичмоғи лозим. Бу вазифа Ўзбекистондаги турли районларда бир неча йўл билан бажарилмоқда. Маълумки, Фарғона водийсида сероб ерлардан сув камчил жойларга сув юбориб бу вазифа ҳал этилган эди. Бу қимматбаҳо тажриба гидротехникларимизга ҳозир ҳам қўл келмоқда. Хусусан, Аму—Бухоро каналининг қазилиши туфайли Аумдарё суви Зарафшон воҳасига оқа бошлади, 130 минг гектар янги ер очилади. 350 минг гектар ердаги экинлар қониб сув ичди. Аму—Бухоро каналининг иккинчи навбати ҳам қуриб битказилганидан сўнг Зарафшон воҳасида сув камчиллигига барҳам берилади. Бундан буён Норин дарёсининг ўнг ирмоқлари сувини Пошшоотасой ва Косонсой дарёлари воҳасига оқизилади. Натижада ҳозир суғориладиган ерлар қониб сув ичади, минг-минг гектар янги ер ўзлаштирилади.

Ҳозирги вақтда Ўзбекистонда 2 миллион 696 минг гектар суғориладиган ер бор. Шундан 1 миллион 662 минг гектарига пахта экилади. Республикамиздаги ирригация тармоқларида 38,5 минг турли-туман гидротехника иншоотлари қурилди, 2 минг километр узунликдаги суғориш тармоқлари тубига бетон ётқизилди. Ўзбекистонда жаъми 11 та сув омбори қурилган. Бу сув омборларида 3,6 миллиард куб метр сув йиғиш мумкин. Буни энди каттакон денгизга қиёс қилсак арзийди. Суғориладиган ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилашга ҳам катта эътибор бермоқдамиз. Зовур-дренаж тармоқларининг узунлиги 1968 йилга келиб 42 минг километрга етди. Тик дренаж ўтказиш, айниқса равнақ топмоқда.

Кейинги йилларда суғориш тармоқларини техникавий жиҳатдан қайта жиҳозлаш борасида катта ишлар қилинди. Бу эса уларни катта иқтисодий наф кўриб ишлатишни таъминламоқда.

Министрлигимиз хузурида ремонт қилиш корхоналарини яна ҳам кўпайтириш режаларини тузиб чиқиб амалга оширмоқдамиз. Беш йилликнинг охиригача 40 та корхона ишга солинади. Булар орасида насос ускуналарни ремонт қиладиган, гидрометрик ускуналар тайёрлайдиган ва ремонт қиладиган заводлар бор.

Сув хўжалиги соҳасида 1971—1980 йилларда янада улуғвор вазифалар турибди. **Шу муддатда бир миллион гектарга яқин янги ер ўзлаштирилиши, 800 минг гектар ернинг мелиоратив ҳолати яхшиланиши керак. Бунинг учун Туямўйин, Андижон, Сўх, Ҳисор, Ғовасой, Чадоқсой сув омборлари, Аму—Бухоро каналининг иккинчи навбати, Катта Наманган канали, Тўпаланг—Қоратоғ канали қурилади.**

Ирригация ва мелиорация соҳасида биз қўлга киритган ютуқлар В. И. Ленин кўрсатмаси билан Туркистонда суғориш ишларини авж олдириш ҳақидаги режалар амалга ошганлигидан, ўлкамиз гуллаб-яшнаганидан далолат бериб турибди. Биз мамлакатимизда коммунизм ғалабаси йўлида янада улкан ишларни амалга ошира берамиз.

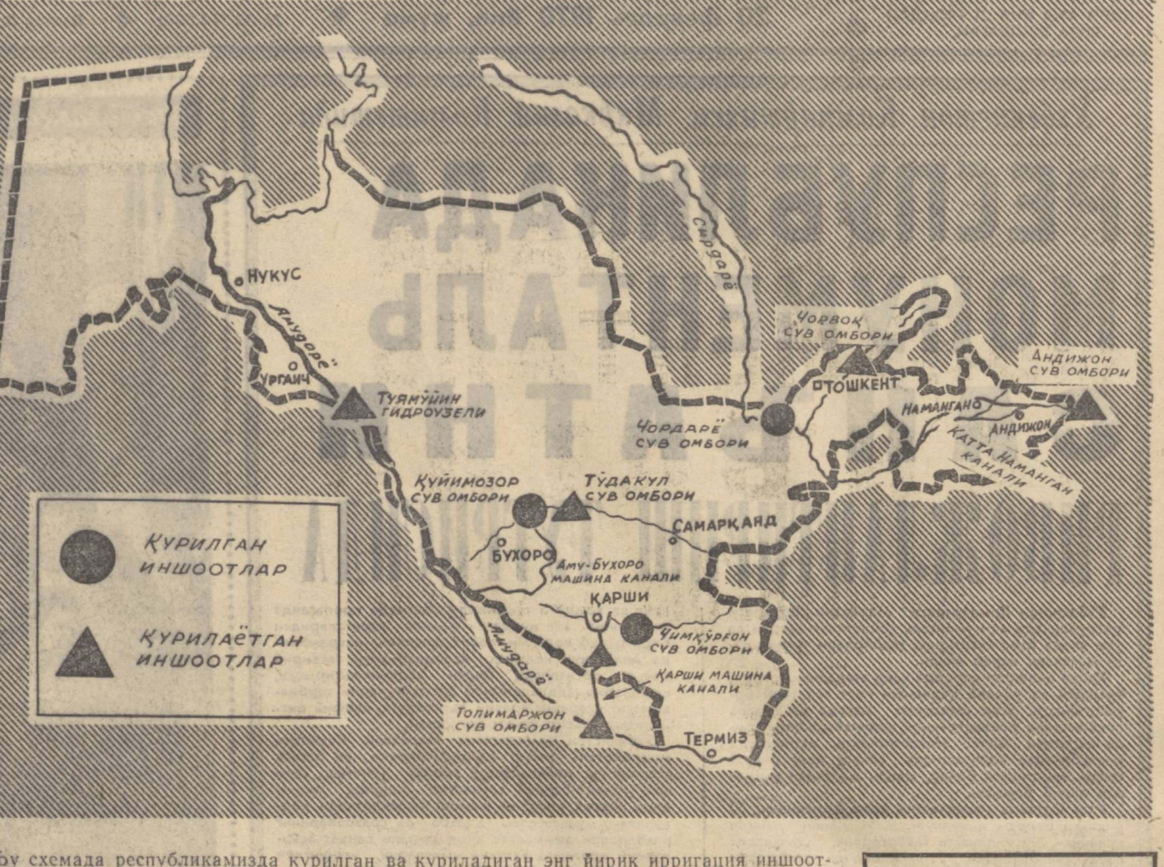

Бу схемада республикамизда қурилган ва қуриладиган энг йирик ирригация иншоотлари акс эттирилган.

АМУ—БУХОРО МАШИНА КАНАЛИ

КУМУШ КАМАР

Яқинда Аму — Бухоро машина канали қурилиш бошқармаси коллективига яна бир хушхабар келди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика Министрлар Совети Аму — Бухоро каналининг иккинчи навбатини қуриш ҳақида қарор қабул қилди. Иттифоқимизда энг йирик ҳисобланган бу сув иншооти қурилишига жуда катта маблағ — 148 миллион сўм ажратилди. Каналнинг узунлиги 232 километр бўлади, секундига 90 куб метр сув оқизилади.

Каналнинг иккинчи навбати қардош Туркманистон ССРнинг Сароб районидан бошланади ва Амударё сувини 46,7 метр баландликка кўтариб, Бухоро далаларига оқизади. Иншоотнинг барча участкаларида барпо этиладиган насос станциялар, дюкерлар, автомобиль ва темир йўл кўприклари, сув тақсимлагичлар аниқ-равшан қилиб белгилаб чиқилди. Бу об-ҳаёт қурилиши умумхалқ иши деб эълон қилинди. Каналда 120 миллион куб метр тупроқ ишлари бажарилади. 240 минг куб метр ҳажмда темир-бетон ётқизилади. Қурилиш муҳлати 4 йилга мўлжалланган. Қурувчилар каналнинг иккинчи навбатини белгилангандек 4 йилда эмас 2,5-3 йилда уддалашни мўлжаллаб турибмиз. Бунинг учун бизда барча имкониятлар мавжуд.

Бухоронинг янги кумуш камарини каналнинг биринчи навбати қурилишида ишлаб тажриба орттирган Социалистик Меҳнат Қаҳрамони В. Журавлёв, Меҳнат Қизил байроқ орденли қурувчи Ф. Жабборов, коммунистик меҳнат зарбдорлари А. Жумаев, Г. Ярашев, М. Галиев сингари юзлаб замонамиз фарҳодлари бунёд этмоқдалар. Канал трассасида қурувчимонтажчиларга маданий-маиший хизмат кўрсатиш намунали йўлга қўйилади. Қурилишда меҳнатга ҳақ тўлашнинг прогрессив усулларидан фойдаланиш кўзда тутилади.

Бу ирригация иншооти областда экономика ва маданиятни ривожлантиришга хизмат қилади. Ғиждувон, Вобкент, Шофиркон, Ромитан районларида 370 минг гектар ерни об-ҳаёт билан таъминлашни яхшилайди. 15 минг гектар ерни экинзорларга айлантириш имкониятини беради. Ҳозирги вақтда Бухоро областидаги 72 минг гектар ерни суғораётган Зарафшон дарёси сувидан Самарқанд области далаларида фойдаланиш мумкин бўлади.

Шу кунларда канал қурилишининг бошланиши билан боғлиқ бўлган инженерлик ҳужжатлари таҳлил қилинмоқда, ўрганиб чиқиляпти. Шубҳа йўқки, Аму — Бухоро машина-каналининг иккинчи навбати меҳнаткашлар фаровонлигини янада оширишга хизмат қилади.

И. СОЛИЕВ,
Аму — Бухоро машина-канали қурилиши бошқармасининг бош инженери.

ТУЯМЎЙИН СУВ ОМБОРИ

ВОҲА КЎРКИ

Юбилей йили ирригация иншоотлари қурилиши кўламининг кенглиги билан характерлидир. Амударёда Туямўйин сув омбори қурилиши бошланди. Ҳозир қурилиш участкасига келсангиз, қизғин меҳнат устидан чиқасиз. Питнак механизациялашган кўчма колоннаси темир-бетон заводи ва ремонт-механика устахонасини жадал қурмоқда. Бинокорлик материаллари базаси барпо қилишга киришилди. Бетон ва асфальт заводи, қум-шағал саралаш корхонаси пойдеворини ётқизишга тайёргарлик кўрилмоқда. Сув омборини қуришда Султон-Санжар тоғи қимматбаҳо қурилиш хом ашёси беради. Туямўйин билан бу тоғ ўртасида қум-шағал ташиб келтириш учун йўл қурилиши бошлаб юборилди.

Сув омборининг ҳажми 7,8 миллиард куб метрдир. Келажакда бир миллион гектар ерни сув билан таъминлай олади. Бу юз минглаб тонна «оқ олтин» ҳосили деган гап.

Ж. МАШАРИПОВ,
Туямўйин қурилиш тресті бошқарувчисининг ўринбосари.

КОТЛОВАН КАВЛАНА БОШЛАДИ

ТУЯМЎЙИН, («Совет Ўзбекистони» мухбиридан). Бу ерда Туямўйин гидроузели котлованини қазишга киришилди. Питнак қурилиш-монтаж бошқармаси экскаваторчиларидан М. Елекаев ва О. Султоновлар дастлабки куб метр тупроқни қазиб чиқардилар. Ишга тушган 6 экскаватор ёнига «чўмич»ига 4 куб метр тупроқ сиғадиган яна 2 та экскаватор келиб қўшилди. Гидроузел котлованини кавлаш учун 4 миллион куб метр тупроқ ишлари бажарилади.

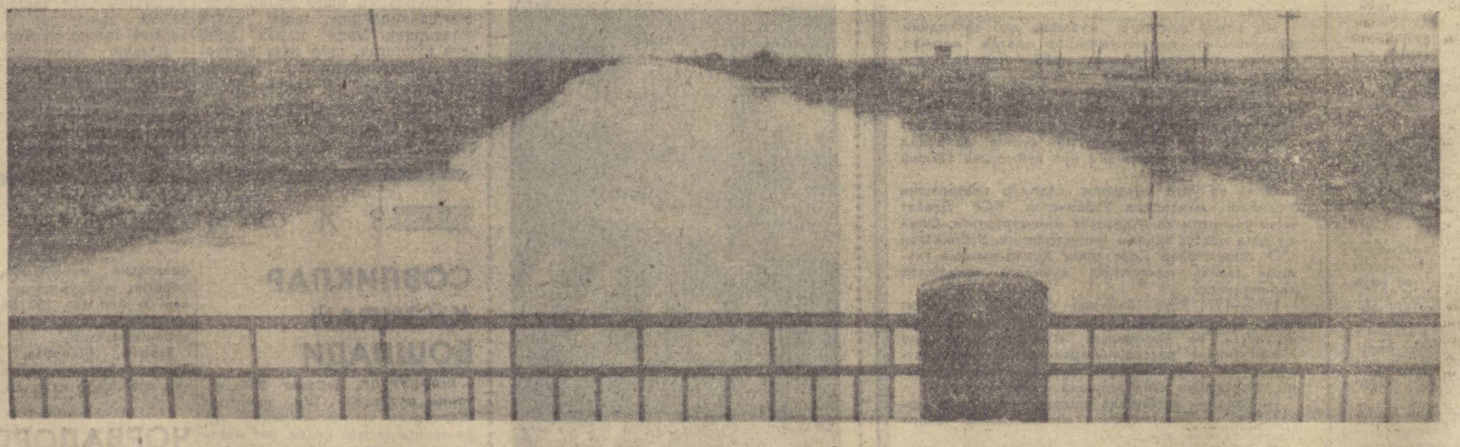

СУРАТДА: ЖАНУБИЙ МИРЗАЧЎЛ КАНАЛИНИНГ ҚУРИНИШИ

А. Тўраев фотоси.

КАТТА АНДИЖОН КАНАЛИ

ТУҲФА

Мўъжазгина хонада ўрта бўй, мошгурунч сочли киши ўтирибди. У Андижон область сув қурилиши трестининг бошлиғи Б. Шайхов. Трест ходимлари унинг маслаҳати билан обком бюросига маълумот тайёрлашяпти. Бошлиқ бюрода ҳисоб беради. У ҳозир трест ва пудратчи ташкилотлар бажарган ишларни бирма-бир хаёлидан ўтказарди.

Январь ойи иш унгидан келди. Қурилиш-монтаж ишлари плани 150 процент бажарилди. Ишнинг кетиши ёмон эмас. «Маданият» насос станцияси қурилишида ҳам. Катта Андижон канали қурилишида ҳам иш қизғин. Каналнинг биринчи навбати 1969 йили битган эди. Март ойида унинг очилишига бағишлаб катта тантана ўтказилди. Қўриқ ер бағрига зилол сув оқиб кирди. Шунда қурувчиларнинг хурсанд бўлганларини кўрсангиз.

Ҳали канал трассасида қурилиш-монтаж ишлари тўхтагани йўқ. Иккинчи навбатни қуришга киришилди. Унда 23 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишлари бажарилиши керак. Шу кунгача 21 миллион сўм ўзлаштирилди. Каналнинг бош тўғони реконструкциядан чиқди. Илгари 40 куб метр сув ўтказишга мўлжалланган эди. Тўғон кенгайтирилди ва бетонлаштирилди. Энди 200 куб метр сув ўтиши мумкин. Бундан ташқари 15-пикетда катта тўғон қурилди Бўз райони территориясидаги Шўрқўрғон коллекторини Катта Андижон канали тагидан ўтказиш иншооти битказилди.

Бу ишларни бажаришда иккинчи қурилиш-монтаж бошқармасининг Ғ. Эшонов бошлиқ бригадаси бетончилари, кранчи Ҳ. Ғуломов, дурадгор М. Асронов ва бошқаларнинг хизматлари катта бўлди. Учинчи механизациялашган кўчма колоннадан Қ. Ҳайдаров бошлиқ бригада бетончилари, бульдозерчи У. Қаҳҳоров, пайвандчи М. Қобилов каби ўнлаб кишиларнинг канал қурилишидаги фидокорона меҳнати кўпчиликнинг тилига тушди. Бу эришилган дастлабки муваффақиятлар юбилейга муносиб туҳфадир.

Трест коллективи юксак мақсадни кўзлаяпти. Доҳий В. И. Лениннинг туғилган куннинг 100 йиллигигача канал қурилишини тугаллаш уларнинг азму қарори. Трест бошлиғи обком бюросига кириш олдидан шуларни ўйларкан қалби шодликка тўлар, каналнинг иккинчи навбатини қуриш туфайли бунёд этиладиган янги боғ-роғлар, экинзорларни ўзича тасаввур қиларди.

А. ҚУРОНБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ЧЎЛГА ҲУЖУМ

Кўчма механизациялашган колоннада ишлашнинг ўзгача завқи, ўзгача ташвиши бор. Кўпинча чўл қувлаймиз. Жазирама иссиқда, қаҳратон совуқда ишлашга тўғри келади. Аммо, қурилиш битгандан кейин эл маъмурчилигига ёрдам берадиган иш қилганингдан қалбинг қувонади.

Ҳозир ҳам хайрли ишга қўл урганмиз. Областдаги энг юқори ҳосилли Китоб районига сув келтирадиган Дам каналини кавлашга киришдик. Экинзорларга туташиб кетган Макрид чўлидаги 2 минг гектар янги ерга уруғ қадаш, минглаб гектар ерни сув билан таъминлашни янада яхшилаш имконини берадиган канални қуриш учун 1 миллион куб метр тупроқ, 21 минг 619 куб метр бетон ишлари бажарилиши керак экан. Канални тезроқ қуриб битириш учун иш уч сменада ташкил этилган. Ҳамроҳларим — қирққа яқин экскаваторчи, бульдозерчи, скрейперчилар билан бирга секундига ўн куб метр сув ўтадиган канални муддатидан олдин Оқдарёгача етказиш учун курашяпмиз. Касбдошларим А. Сажин, И. Петров, У. Тўраев, Ф. Муҳитдинов, Н. Иброҳимовлар билан смена топшириқларини 1,5—2 ҳиссадан бажаряпмиз.

Чўлни мард қувлайди. Чўл қувлаб каналлар, сув омборлари қуриш, янги ерлар очишда тажриба тўплаган «Кашкадарyаводстрой» трестининг мен ишлаётган иккинчи механизациялашган кўчма колоннаси коллективининг мақсади битта. Қутлуғ кун олдидан амалга ошириладиган салкам 1 миллион сўмлик ишни тезроқ тамомлаш учун меҳнат қиляпмиз.

Р. БАРАТОВ,
Қашқадарё сув қурилиши трестининг экскаваторчиси.

ШЕРОБОД НАСОС СТАНЦИЯСИ

Шеробод насос станцияси — «В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллигига бағишланган юбилей объектидир». Сурхондарё областида қурилаётган Шеробод насос станциясининг олдида ана шундай чақириқ ёзилган транспарант пайдо бўлди. Ҳозир бу ерда станцияни ишга тушириш учун тайёрлаш даври бошланди.

Станцияда охирги икки агрегатни монтаж қилиш ишлари тугади. Улар синаб кўрилмоқда. Ана шу агрегатларнинг ҳар бири секундига 20 кубометр сувни баландроқ чиқариб беришга мўлжалланган. 22 апрелда — В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллигига ирригация гигантини тўла қуввати билан ишга тушириш мўлжалланмоқда. Унинг насослари дарё сувидан ҳар секундда 100 кубометрини тўққиз қаватли бино баландлигига тенг келадиган юқориликка чиқариб беради.

«Узглавводстрой»да УзТАГ мухбирига қуйидагиларни айтиб беришди. Шеробод дашти сув келишига тайёргарлик кўрмоқда. Чўлда янги экин майдонларини ўзлаштириш ва уларни қишлоқ хўжалигида фойдаланишга топшириш юзасидан ишлар қизитиб юборилди. Бу йилги баҳорги экиш бошлангунча бир ярим минг гектар ерни комплекс усулда тайёрлаб бериш мўлжалланган эди, механизаторлар эса учта пахтачилик совхозига 3-3,5 минг гектар яхши текисланган ерни ирригация мелиоратив тармоғи ҳамда гидротехника иншоотлари билан топширишга аҳд қилганлар.

ЖУРНАЛЛАРНИНГ ЯНГИ СОНЛАРИДА

«ПАРТИЯ ТУРМУШИ»

Журналнинг февраль сони босмадан чиқди. Унда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVII пленумининг «Республикада пахтачиликни янада ривожлантириш тадбирлари тўғрисида», «Ярославль шаҳар партия ташкилотида партия йиғилишларини ўтказиш практикаси тўғрисида» КПСС Марказий Комитетининг қарори ва Ўзбекистон партия ташкилотининг вазифалари» тўғрисидаги қарорлари эълон қилинган.

Журналнинг «Ленин саҳифалари» бўлимида тарих фанлари кандидати Х. Ҳамдамовнинг «Ильич китоб устида қандай ишларди», тарих фанлари кандидати М. Абдуллаевнинг «Хоразмда халқ революциясининг ғалабаси» Н. Ивановнинг «Гурумсарой чироқлари» сарлавҳали мақолалари ёритилган.

«КПСС Марказий Комитетининг Тезислари — оммага» рубрикаси остида Ўзбекистон КП Ўрта Чирчиқ район комитетининг секретари У. Йўлдошевнинг «Илҳомбахш ҳужжат», Б. Гольдиннинг «Хилма-хил форма ва воситалардан фойдаланиб» сарлавҳали мақолалари босилган.

«Механизатор — қишлоқда катта куч» сарлавҳали редакцион мақола журналнинг «Шу куннинг темасида» бўлимида берилган.

Булардан ташқари «Партия қурилиши асосларини ўрганувчиларга ёрдам» рубрикаси асосида тарих фанлари кандидати Н. Исомиддиновнинг «Коммунистик партия тўғрисида марксча-ленинча таълимот» сарлавҳали мақоласи ҳам журнал саҳифасидан ўрин олган. Шунингдек журналнинг «Хўжаликка раҳбарлик», «Ватанпарварлик ҳаракати кенг қулоч ёйсин», «Ташкилий-партиявий иш», «Партия ташкилоти секретари минбари», «Идеология ва ҳаёт» бўлимларида ҳам кўпгина қизиқарли материалларни ўқийсиз.

СИЗ суратда Тошкентдаги йирик панелли уйсозлик комбинатининг биринчи заводи ишчилари (чапдан) М. Жалилов, Б. Пўлатов, А. Абдуқаҳҳоровларни кўриб турибсиз. Улар тайёр маҳсулотни қурилиш объектларига жўнатмоқдалар.

А. Тўраев фотоси.

ДАСТЛАБКИ ЯКУН

Тошкентдаги 3-ғишт заводи коллективи Бекобод металлургларининг ташаббусига қўшилиб, юбилей олди меҳнат вахтасида намунали ишламоқда. Январь ойи муваффақиятли якунланди. Планданги 2 миллион 800 минг ўрнига 3 миллион 310 минг дона ғишт ишлаб чиқарилди. Маҳсулот реализация қилиш плани 132 процент адо этилди.

Корхонада ўтган йили фойдаланишга топширилган пардоз плиталари цехи тўла қувват билан ишлай бошлади. Уй-жой бинолари учун шувалмайдиган ғишт ишлаб чиқариш ҳажми кенгайди.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ХАБАРЛАРИ

АНДИЖОН. «Октябрь» колхозида техника ремонти меъёрига етай деб қолди. 30 ҳайдов, 15 чопиқ трактори дала бошига келтириб қўйилди. Борона, сеялкалар ҳам кўкламга шайланди. Х. Қундузов, Т. Холмирзаев, Р. Эсонов каби механизаторлар кунлик ремонт ишлари топшириғини ошириб бажаряпти.

А. Сойназаров.

* * *

ШАҲРИСАБЗ. С. Бегалиев бригадаси бултур гектаридан 40,5 центнердан пахта олган эди. Юбилей йили учун 45 центнерлик марра белгиланди. Ҳозир ер чигит экишга тахт қилиб қўйилди. Далага кўп миқдорда маҳаллий ўғит чиқарилди. Ерда кўпроқ нам тўплаш учун яхоб бериш бошлаб юборилди. «Коммунизм» колхозининг бошқа бригадаларида ҳам баҳорги ишлар қизитилмоқда.

И. Тўхтамишев.

* * *

НАВОИЙ. Свердлов номли колхозда шўр ювиш авж олдирилмоқда. Б. Рўзиев, П. Ғуломов каби сувчилар кунлик топшириқни 120-125 процентга етказиб бажаряпти.

Н. Садриддинов.

ХАТЛАРИНГИЗГА ЖАВОБ БЕРАМИЗ

ЧОРА КЎРИЛДИ

Автобус узоқни яқин қилади, ҳожатингни чиқаради,— деб ёзади сирдарёлик Ҳамид Мусаев редакцияга йўллаган хатида. Лекин шу автобусни бошқараётган баъзи шофёрларнинг қилмиши киши дилини ранжитади. Яқинда биз Андижон — Тошкент маршрути бўйича қатнайдиган 67-52 номерли автобусга ўтирган эдик. Шофер Д. Раззоқов пассажирлардан пул олиб билет бермади. Билетни талаб қилган эдик, бизни ҳақорат қилди.

Редакцияга келган ушбу хат текшириб чора кўриш учун Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти министрлигига юборилди. Министрликнинг редакцияга хабар қилишича хатда кўрсатилган факт тасдиқланган. Шофер Д. Раззоқовга хайфсан эълон қилинган. Ушбу хат шофёрлар ўртасида муҳокама қилинган ва келгусида бу каби камчиликка йўл қўймаслик уқтириб ўтилган.

Автобусларни текшириб туриш учун жамоатчиликнинг кучи билан қўшимча контролёрлар ва штатли контролёрлар ажратилган.

ФАН ВА ҲАЁТ

МАШИНА ва АНИҚЛИК

Ҳаёт учун моддий ва маданий бойликлар керак. Бойликлар манбаи эса табиат хом ашёси ва инсон меҳнатидан иборатдир. Табиат инсон ихтиёрига тайёргина хом ашёни жуда камдан-кам тақдим этган. Шунинг учун ҳам инсон ҳамма вақт ўз эҳтиёжини қондириш учун табиат хом ашёларини сифат жиҳатдан қайта ишлайди, яъни меҳнат қилади. Тарихий тараққиёт энг қадимги тош плитадан тортиб ҳозирги замон автомат машиналари, цехлар ва заводларнинг вужудга келганига қадар ишлаб чиқариш қуролининг аста-секин ривожланиб борганлигини кўрсатади. Бугунги кунга келиб эса машинасозлик тўхтовсиз ўсиб бормоқда ва сифат жиҳатдан юксалиб, Маркснинг — фан ишлаб чиқариш кучига айланиши керак, деб айтган доҳиёна фикрларини амалда исботлаяпти.

1959 йилдан бошлаб Совет Иттифоқи станок ишлаб чиқариш бўйича дунёда биринчиликни эгаллаб келмоқда. 1933 йили Москва шаҳрида металл кесиш станоклари илмий-тадқиқот ва тажриба институти (ЭНИМС) ташкил этилди. ЭНИМС жуда кўп мақтовга лойиқ ишларни амалга оширди. У, асосан, ҳозир ҳам ишлаб чиқарилаётган станоклар аниқлигини ошириш ҳисобига маҳсулот сифатини яхшилаш масалалари билан шуғулланиб келмоқда. Аммо ҳар қандай аниқлик билан яратилган станокда ҳам маълум вақтдан сўнг деталлар ейилади ва ишлаб чиқарадиган маҳсулотлар аниқлигида ҳам ўзгариш юз беради. Бора-бора меҳнат сарфининг кўпайиши маҳсулот сифатига таъсир қилади.

Кўп миқдорда ишлаб чиқарилаётган машина технологик жараёнларини эски усулдаги бошқарув билан олиб бориш — маҳсулот сифатини пасайтирмоқда. Ваҳолонки, детал аниқлигига бўлган талаб эса кундан-кунга ўсяпти. Баъзи ҳозирги замон машина деталлари ва приборларини миллиметрнинг 10 мингдан икки бўлаги яъни 0,2 микрон аниқликда ишлаш талаб этиляпти.

Микрон деб аталувчи ҳажмни кўпчилик яхши тасаввур этолмайди. Соч толасининг йўғонлиги 30 дан 60 микронгача бўлади. Ипак қурти толасининг йўғонлиги эса 12-15 микронни ташкил этади. Ҳозирги замон машинасозлари мана шундай миқдорлар билан ишлашга мажбурдирлар.

Шу сабабли ҳам машинасозлик маҳсулоти сифатини аниқлашга яъни деталларга механик ишлов беришга катта аҳамият билан қараб келинмоқда. Москва станоксозлик-асбобсозлик институти машинасозлик технологияси кафедрасининг мудири, РСФСРда хизмат кўрсатган фан ва техника арбоби, техника фанлари доктори, профессор Б. С. Балакшин бошқа олимлар ҳамда илмий ходимлар ҳамкорлигида янги усулни ишлаб чиқди.

...Машина бошқараётган шофёр дам семафорга, дам бензин сарфини кўрсатувчи шкалага, дам йўлга синчиклаб назар ташлаб боради. Шунга қараб машинанинг тезлигини оширади ё секинлатади. Шифокор касалнинг юрак уриши, ҳарорати ва бошқа ҳолатларига қараб дори-дармон белгилайди. Худди шу сингари станок олдида турган ишчига детал кесиш мобайнида унга ёрдам берувчи аниқлик воситалари керак. Станок ҳамда ускуналарнинг сифатини аниқловчи белгилардан ҳал қилувчиси — маҳсулот таннархини арзонлаштириш йўли билан унинг аниқлигини ошириш масаласидир. Автомат ва поток линияларини ташкил этувчи станок ва ускуналар чидамлилигини оширишнинг ўзи уларнинг деталлари аниқлигига боғлиқдир. Космик кемадан тортиб қишлоқ хўжалик машиналаригача, атом электростанциясидан то локомотивларгача, китобдан телевизоргача, пойафзалдан бош кийимгача, болалар ўйинчоғидан нонгача — жами аниқ деталлардан ташкил топган турли хил станоклар ёрдамида бунёд этилади.

Профессор Б. С. Балакшиннинг юқорида айтиб ўтилган янги ғояси чет мамлакат корхоналарида амалда қўлланилмоқда. У яратган автоматик тарзда бошқарилувчи системаларнинг станокка ўрнатилиши 2-3 ойда ўз сарфини қоплаб кетади. Бу янги йўналиш Челябинск тракторсозлик заводида. Москвадаги «Красний пролетарий» заводида ва бошқа қатор корхоналар ҳамда конструкторлик бюроларида жорий этилмоқда. Ана шу тажриба ва янги усул устида Челябинск, Ленинград, Ульяновск, Тошкент шаҳарларидаги политехника институтлари олимлари ҳам шуғулланмоқдалар.

Деталга ишлов бериш жараёнида содир бўладиган эластик силжишларни бошқариш токарлик, фрезерлик, йўниш, силлиқлаш ярим автоматларида амалга оширилмоқда. Дастлабки ҳисоб-китобларга қараганда, агар Иттифоқимиздаги мавжуд станоклар паркининг 10 процентини автоматик бошқарув системалари билан жиҳозлантирилса, бир неча ой ичида 170 минг ишчини бошқа ишга ўтказиш ҳамда детал аниқлигини 2-3 баравар ошириш мумкин бўлар экан.

Лекин ишлов берилаётган детал аниқлигини бошқарувчи системаларни тадқиқ қилиш иши билан, ростини айтганда, жуда кам доирадаги илмий ходимлар ва ташкилотлар шуғулланмоқдалар. Машинасозлик технологиясининг тараққий этиб бориши республикамиз машинасозлари, олимлари, технологлари, инженер-техник ходимлари, математиклари, электрончилари ва ишчилари олдига илмий тадқиқот ишларини ҳар томонлама юксалтириш ва унинг натижаларини амалда қўллашдек муҳим вазифаларни қўймоқда.

Технологлар меҳнатини электрон ҳисоблаш машиналарини қўлланиш билан енгиллатиш мумкин. Бу соҳада республикада катта имкониятлар мавжуд. Республика Фанлар академиясининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли ҳисоблаш маркази билан жиҳозланган Кибернетика институти корхоналар ишларини бошқарув ва планлаштиришни ишлаб чиқиб, машинасозлар меҳнатини енгиллаштиришга кенг йўл очмоқда. Институт ходимлари Тошкент авиация заводи билан ҳамкорликда катта амалий ва ижодий иш олиб бормоқдалар. Маълумки, республикамизда қишлоқ хўжалиги ва тўқимачилик машинасозлиги анча тараққий этган. Лекин машинасозлик технологиясининг сўнгги ютуқларини қўлласак борми, қисқа вақт ичида ишлаб чиқариладиган машиналарнинг юқори сифатли бўлиши, меҳнат унумининг оширилишига муваффақ бўламиз.

Тошкент политехника институтида профессор Г. Н. Молчанов раҳбарлигида эластик силжишларни бошқариш устида катта илмий-тадқиқот ишлари олиб борилмоқда. Масалан, пахта териш машинаси шпиндели тишини силлиқлаш жараёнидаги эластик силжишларни бошқариб яхшигина натижаларга эришилди. Бу фақат дастлабки қадам, холос.

Республикамизнинг ўнлаб олий ўқув юртлари ва илмий тадқиқот институтларида, йирик машинасозлик заводлари, илмий лабораторияларида бу янгиликни янада чуқур ўрганиш ва амалда жорий этиш зарур.

Н. МУМИНОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Кибернетика институти илмий кенгашининг котиби, техника фанлари кандидати.

АРМОН ВА ТАСКИН

ОЧЕРК

Негадир, у кейинги пайтларда камгап бўлиб қолди. Фарзандларининг бир гапириб, ўн кулишига ўрганган ота-онани бу ҳол ўйлатиб қўйди. Бир куни Гулшод хола:

— Ҳа, нима гап ўзи? Намунча ичимдагини топ дейсан, болам? У ер, бу еринг оғрияптими? Ундай бўлса, докторга қаратгин. Урушнинг оти ўчсин. Топганинг рўзғордан ортмаяпти. Қорнинг тўйиб овқат емаяпсан, устинг ёлчиб киймаяпсан. Рўзғор эмас, ғор дегандарича бор. Нима қилай? Юртга келган тўй экан.

Бу гапни эшитган Абдулла бепарвогина:

— Йўқ, ўзим, шундай,— деди-қўйди.

Нима десин? Онасининг ўзи ҳам юртга келган тўй, деб тан оляптику. Ёки бор гапни тўкиб-солсинми? Йўқ. Тўйдан олдин ноғора қоқиш йигитнинг иши эмас. Сабр қилиш керак. Мавриди билан, ётиғича айтар. Фақат онасининг «қорнинг тўйиб..., устинг ёлчиб...» деган гапи унга бир оз кор қилди. Яна ўзига ўзи «Фақат бир менми» деди-да, ишхонага жўнади.

Тўғри, бир-икки ой бўлди. Абдулланинг шашти анча суст. Бунинг боиси бор. Чунки унинг тенгқурларидан кунига бир неча киши фронтга жўнаб кетмоқда. Сафлари кун сайин сийраклашарди. Унга ҳам эрта-индин навбат келиб қолиши аниқ. Фрунзе район ҳарбий комиссариатидаги сўнгги суҳбатда ҳам:

— Йигитча, сафар жабдуқларини ҳозирлайверинг. Энди чақириқ қоғози олсангиз, қариндош-уруғ, ошна-оғайнилар билан хайрлашиб, тўғри вокзалга келаверасиз. Вагон номерини кўрсатиб қўйиш биздан,— деб жўнатишганди. Шу-шу Абдуллада ўзгариш бошланди. Гулшод хола ҳақли эди. У аввалгидай эмасди. Камгап, ўйчан бўлиб қолганди.

Йўқ, бу урушга боришдан қўрққанидан эмас! Асло. Бундай фикрни етти ухлаб хаёлига ҳам келтирмайди. «Мен кетсам, ота-онамнинг ҳоли нима кечаркин?» деган ўй-фикр тинчлик бермасди. Чунки уларнинг яккаю-ягона, кўзининг оқу-қораси, ишонган тоғи, суянган боғи шу Абдулла эди.

У чақириқ қоғозини қайта қўлига олиб, яна ўқиди. Ҳаммаси тушунарли. Куни, соати аниқ. Хўш бу ёғи нима бўлади? Ота-онасига буни қандай қилиб етказиш керак. Кўп ўйлади. Ниҳоят чой ичиб ўтирган ота-онасининг ёнидан жой олди. Ўғлининг мижозини яхши билган Ғулом ака, «Ҳа, гапиравер, қулоғимиз сенда», дегандай унга бир қараб қўйди. Абдулла «мавриди худди шу пайт, айтиш керак», деб бир йўталиб қўйиб гап бошлади.

— Ада, ойи! Борди-ю, мени фронтга чақиришса, сизлар нима дердингизлар? — деб сўради. Гулшод хола фақат оналарга хос меҳрли овозда:

— Элга келган тўй экан, болам. Нима дердик? Ой бориб омон келгин. Қуруқ туҳматдан, бевақт ўлимдан асрасин! Дайди ўқнинг юзи тескари бўлсин деймиз. Душманларни қон-қустириб омон-эсон қайтиб келгин деймиз,— деб «қулт» этиб ютинди.

«Онанг гапнинг индаллосини айтди», дегандай Ғулом ака белбоғини белига маҳкам боғлаб, ўрнидан тураётган ҳам эди, Абдулла:

— Ада, ўтиринг гапим бор,— деб юборди шошиб. Лекин ўзини дарров қўлга олди:

— Айтмай иложим йўқ. Мени ҳам эл-юрт, тенгқурларим қатори армия хизматига чақиришибди. Шунинг учун рухсат берсангиз. Индинга жўнайман. Бугун-эрта узоқ-яқиндаги қавму-қариндошлар билан хайрлашиб келсам,— деган ҳам эди, ҳамма жим бўлди-қолди. Абдулла онасига, Гулшод хола эса Ғулом акага қараганча жим. Чуқур тин олгач, отаси:

— Майли, бироқ кўп ҳаллаб қолма,— деди босиқ овозда.

1942 йил сентябрь. Тошкент вокзали. Бу ерда етти яшардан етмиш яшаргача одамни учратиш мумкин. Гўё бутун шаҳар аҳли шу ерга келган. Оналар фарзандини бағрига босиб, қош-кўзидан ўпиб, юм-юм йиғлайди. Йигитлар кишиларнинг кўзини шамғалат қилиб, умр йўлдошларидан бўса олади. Яна бири «дада, қачон келасиз?» — деб талпинаётган фарзандига хўрозқанд билан қўғирчоқни эртага олиб келишни ваъда қилиб, вагон ичкарисига отилади.

Ниҳоят паровоз гудоги чалинди. Ҳеч кимнинг вагондан узоқлашгиси келмасди. Лекин илож қанча. Йиғилганлар оқ йўл тилаб, хайрлашиб ҳам бўлган эдики, вагонлар жойидан силжиди. Белгиланган манзилга йўл олди.

Кетаётганлар дастлаб бир-бирига гап бермай боришди. Орадан бир оз фурсат ўтгач, кўпчилик оғзига талқон солгандай жим бўлиб қолишди. Ҳар куни шундай. Эрталаб бошланган ғала-ғовур кечга бориб босилиб қолади...

Поезд йўл юриб, йўл юрса мўл юриб, Петропавловск яқинидаги Акмолинский қишлоғига етиб келди. Отасининг айтганича бор. Ҳарбий интизомни темир интизом деб бекорга айтишмас экан. Берган буйруқлари, айтган гаплари тез ва вақтида бажарилади.

Абдулла заводда электромонтёр эди. Бу ерда эса тўп отишни машқ қилмоқда. Отадан бино бўлиб, қўлига милтиқ ушламаган йигит бинойидек тўпчи бўлиб олди. Дала машғулотларида нишонни нақ мўлжалланган ерига уради-я.

«Қани,— дерди шу пайтда Абдулла,— шу ростакамига бўлсайди. Тирик фашистни қоқ киндигидан отардим-да. Йўқ, йўқ, яхшиси асир олиб, ёқасидан бўғиб, калла қўярдим. Бировнинг юртига ваҳшийларча кириб, унинг бегуноҳ одамларини кўз кўрмаган, қулоқ эшитмаган қийноққа солаётганнинг ҳолини кўрардим. Тилмоч орқали бўлса ҳам ундан сўрардим:

— Намунча қуюшқондан чиқмасаларинг? Газета ва радиодан қилаётган ёвузликларинг, даъволаринг, гапларингни ўқиб, эшитиб, тепа сочимиз тикка бўляпти. Чучварани хом санаяпсанлар. Москва остонасида пешаналаринг қашқа бўлди. Сталинград жангида белларинг чиқди. Ленинградда эса тилларинг куйди. Берлинда эса ўласан. Гапнинг пўстакалласи шу.

Сени яксон қилишга қодир кучқудратимиз ҳам бор. Биз миллион-миллионлармиз. Ҳаммамизнинг мақсадимиз битта — тезроқ қора ўлат — фашизмни ўз уясида янчиб, уй-уйимизга қайтсак»,— деб хаёл сурарди баъзан-баъзан оддий солдатдан бўлинма командири лавозимига кўтарилган тўпчи сержант Абдулла Ғуломов.

У имконияти борича, шу кунни яқинлаштиришга ўз ҳиссасини қўшгиси келарди. Унинг фикри зикри тезроқ мурдор фашист билан бетма-бет туриб жанг қила қолса, ичидагиларини тўкиб солса...

Тушга нималар кирмайди-ю, урушда нималар бўлмайди деган гап бор. Кутилмаганда, у хизмат қилаётган тўпчилар полки тревога билан кўтарилди. Ҳаво ҳужуми бошланди. Шонли Совет Армияси Ленинград блокадасини мардонавор ёриб ўтгач, душман аламзада бўлиб ҳаво ҳужумига зўр бераётганди. Ленинград қуршови даврида Абдулла Волховда, сўнгра Псков йўналишида жанг қилаётганди. Ана шу ҳаво ҳужумларининг бирида бомба ва снарядларнинг портлашидан қулоқлар қоматга келди.

...Абдулла ҳушига келса, ўнг қўли ва икки оёғи ҳасипдай ҳилвираб ётибди. Жонсарак бўлиб атрофга қаради. Жим-жит. Фақат олис-олислардан портлаш овозлари эшитиларди. Қўшни окопдан куни кеча уларга келиб қўшилган икки рус жангчиси унинг олдига келди. Аҳволини кўрган қуролдош дўстлари Абдуллани бир амаллаб дала госпиталига олиб боришди. Ҳаракатдаги бу госпиталда, йўлнинг ўзидаёқ қўли тезлик билан ампутация қилинди. Новгород госпиталига келгач, ўнг оёғининг тиззадан пасти, Новосибирскда эса чап оёғининг тиззадан пасти икки маротаба операция қилиниб, кесиб ташланди. Бошқа илож ҳам йўқ эди...

Афсуски, у ёвни кўрмай ярадор бўлди. 60-қизил байроқли тўпчи полкининг сержанти Абдулла Ғуломов 1944 йил 15 октябрда Совет Армияси сафидан демобилизация қилинди.

* * *

Совет халқи учун мисли кўрилмаган оғир синов — Улуғ Ватан урушининг ғалаба билан туґаганлигини у киндик қони тўкилган Тошкентда эшитди. Эски яраси янгиланди. Йўқ, бир қўли ва икки оёғидан жудо бўлгани учун эмас! Асло бунинг учун эмас! Бомба ва снарядларнинг портлаши, душман авиациясининг ҳужумини ўз кўзи билан кўрса-ю, бирорта фашист билан бақамти келиб, бетма-бет туриб, ўйлаганларини айта олмаганлиги учун армон қиларди.

* * *

Ҳаёт ўз изига тушди. Ҳамма тинч, ижодий, яратувчи меҳнат қучоғида. Тўйга тўй уланиб, кулги ўйинга қўшилиб кетарди. Аҳди-паймонига содиқларнинг юзи ёруғ. Енгилтаклик қилганларнинг виждони азобда. Абдулла ҳам 1946 йилда юлдузи юлдузига тўғри келган Қундуз опа билан оила қурди.

* * *

Улуғ Ватан урушининг ветерани Абдулла Ғуломов ҳозир Тошкент область, Орджоникидзе районидаги Киров номли колхозда яшайди. Борди-ю, йўлингиз бу ерга тушиб тўрт ғилдиракли мотоколяскада жажжи ўғли ва қизчаси билан юрган одамни учратсангиз, бу ўша Абдулла Ғуломов бўлади. Жангчи Абдулла ака бир эмас беш ўғил ва тўрт қизнинг отаси. Падарибузрукнори Ғулом ота Миразимов ҳам у билан бирга туради. Невараларининг дуоси жонини қилиб юрибди. Яқинда ветеран жангчи билан суҳбатлашдик. Суҳбат охирида у киши айтган гап билан фикрни якунласак:

— Биламан, ука. Сиз мендан эшитганларингизни газетага ёзасиз. Тўғри, мен фашист билан рўбарў келиб, юракка туккан гапларимни айта олмадим. Бунга армон қиламан. Бироқ турибтуриб: турқи қурсин ўша фашистларни, мен-ку уни кўрмай жанг қилдим. Лекин мен қилиб улгурмаган ишни, айтмаган гапимни давлатимиз, халқимиз, жангчиларимиз айтишди. Ҳар қарич ер учун жон олиб, жон берган қуролдош дўстларим айтишди. Душман ўз уясида мажақланди-ку, деб ўзимга-ўзим тасалли ва таскин бераман. Гап ана шунақа. Мен-ку шундай қайтибман. Лекин қанчадан-қанча йигитларимизнинг сараси шу фаровон кунлар деб ўн гулидан бир гули очилмай Ватан учун жонини қурбон қилди... Мақсадим битта — асло уруш бўлмасин. Биз ҳидлаган пороxнинг иси келажак авлоднинг димоғига урилмасин. Ер юзи урушдан, олам пороxдан ҳоли бўлсин. Биласиз, Владимир Ильич Ленин апрель ойида, баҳорда туғилиб, бизнинг мамлакатимизга, инсониятга мангу баҳор олиб келди. Кошкийди, шу ер курраси узра мангу баҳор бўлса!..

Ўткир АБДУАЗИМОВ,
Орджоникидзе районы.

ЭКРАН ЯНГИЛИКЛАРИ

«Ўзбекфильм»да яратилган навбатдаги фильм «ҚИРҚ БИРИНЧИ ЙИЛ ОЛМАЛАРИ» деб аталади. Режиссёр Равил Ботиров талқинидаги бу картинада томошабинлар эътибори Улуғ Ватан уруши йиллари воқеаларига жалб қилинади. 1941 йилнинг қиши, немислар Москва остоналарида турган бир пайтда фронтга Ўзбекистондан ғалати эшелон йўл олади. Вагонларига олма ортилган бу поездни уч мўйсафид бошқариб борарди. Фильмдаги мўйсафидлардан бирини СССР халқ артисти Наби Раҳимов маҳорат билан ўйнаган.

...Бешчади. Польшанинг энг чекка бурчаги бўлган бу қишлоқда уруш уч йил давом этди. Миллатчи бандитлар тирик жонни қўймай, қишлоққа ўт қўйиб юборганлар. Уч овозлари тинган бир пайтда Бешчади бамисоли кул тепага айланган эди. Польшанинг «Ритм» студиясида суратга олинган «ҚАШҚИР НАЪРАСИ» фильмида шу воқеалар очилади.

Грузин киносанъаткорлари томонидан яратилган фильм «АНТИҚА КУРГАЗМА» деб номланади. Уруш тинч грузин шаҳри ҳаётига ҳам ўз таъсирини ўтказади. Фильм воқеалари урушдан ярадор бўлиб қайтган ўғилнинг «Баҳор монументи» ясаш орзуси, ҳаракатлари борасида ривожланади.

СУРАТЛАРДА: «ҚИРҚ БИРИНЧИ ЙИЛ ОЛМАЛАРИ», «ҚАШҚИР НАЪРАСИ» ва «АНТИҚА КУРГАЗМА» фильмларидан кадрлар.

ТАШҚИ САВДО НАШРИЁТИ ТАНИШТИРАДИ

Ташқи савдо нашриёти чиқарувчи китоблар, плакатлар ва бошқа материалларни совет экспорт товарларининг визит карточкалари дейишади. Ленин юбилейига бағишлаб 17 февраль куни Тошкентда очилган виставкада шу материалларнинг кўплари кўрсатилган.

Виставка экспонатлари социалистик экономиканинг қудрати тўғрисида, Совет ташқи савдосининг кенг қулоч ёйганлиги ҳақида ҳикоя қилади.

Экспорт товарларининг маршрутларини кўрсатувчи карта зиёратчиларнинг эътиборини ўзига жалб қилади. Бу картада Узбекистондан тортилган чизиқлар жаҳоннинг 90 мамлакатига тарқалган. Бу материаллар ёнида бошқа қардош республикаларда ишлаб чиқарилаётган экспорт товар намуналарини ҳам ташқи савдо нашриётининг Ўрта Осиё бўлими тайёрлаб берган.

Ташқи савдо нашриёти тайёрлаган ва чет мамлакатлар жамоатчилигини Узбекистон билан таништирувчи адабиётлар ҳам виставкадан ўрин олган. Бу ерда кўпдан-кўп йилномаларни, рус, инглиз, француз, араб ва форс тилларида нашр қилинувчи «Бугунги Совет Ўзбекистони» журналининг нусхаларини кўрамиз. Журнални ўқиган миллион-миллион кишилар ленинча миллий сиёсат тантанасини ўзида акс эттирган республиканинг ҳаёти тўғрисидаги ҳақиқатни билиб оладилар. (УзТАГ).

Турли мамлакатларда

ЧЕХОСЛОВАКИЯ. Прагадаги кечки марксизм-ленинизм университетига қатновчиларнинг сони бир ярим минг кишидан ошиб кетди. Университетнинг бу ўқув йили В. И. Лениннинг туғилган куннинг 100 йиллигига бағишланади. Суратда: кечки университетнинг навбатдаги машғулоти.

ЧТК — ТАСС фотоси.

АРАБ ХАЛҚЛАРИ БИЛАН БИРДАМЛИК

◆ БЕРЛИН. Германия Демократик Республикасининг ташқи ишлар министри О. Винцер араб давлатларининг ГДРдаги дипломатик ваколатхоналарининг бошлиқлари билан учрашиш вақтида сўзлаган нутқида қуйидагиларни айтди: Исроил самолетларининг Мисрдаги Абу Забал металлургия комбинатига ваҳшиёна қилган ҳужуми Германия Демократик Республикаси меҳнаткашларини қаттиқ ғазаблантирди. Республикамизнинг аҳолиси, деди у, араб мамлакатларининг ўз миллий ғалабаларини ҳимоя қилиш учун, империализм, янги мустамлакачилик ва сионизм ҳамласига қарши олиб бораётган кураши билан самимий бирдамлик туйғуларини изҳор қилади.

Германия Демократик Республикаси, деди О. Винцер, арабларнинг Исроил агрессияси оқибатларини тугатиш учун олиб бораётган ҳаққоний курашига бундан буён ҳам ҳар томонлама ёрдам ва мадад бераверади.

Германия Демократик Республикаси Исроил қўшинларининг босиб олинган араб давлатлари территориясидан сўзсиз ва дарҳол олиб чиқиб кетилишини тамомила ва тўла-тўкис ёқлайди.

✦ ПРАГА. Жаҳон касаба союзлари федерацияси Исроил самолётларининг Қоҳира яқинидаги металлургия комбинатини ваҳшиёна бомбардимон қилганлигини кескин қораламоқда. Жаҳон касаба союзлари федерацияси ўз секретариатининг бугун тарқатилган баёнотида бутун дунё меҳнаткашлари ҳамда уларнинг касаба союз марказларини исроиллик агрессорларнинг жиноий ҳуружларига қарши, тинчликни ҳимоя қилиш учун қатъий кураш олиб боришга чақиради.

◆ СОФИЯ. Исроил самолетларининг Бирлашган Араб Республикасидаги саноат объектларига ҳужум қилганлиги муносабати билан Болгария ватан фронти миллий кенгаши қуйидагиларни таъкидлайди: Болгар халқи арабларнинг ҳаққоний кураши билан тамомила бирдамдир. Баёнотда айтиладики, АҚШ империалистлари рағбатлантираётган Исроил ҳарбийлари халқаро ҳуқуқнинг барча принципларини ва нормаларини поймол этиб, араб халқларига қарши яна ваҳшиёна ёвузлик қилди. Болгар халқи, деб уқтириб ўтади миллий фронт, Исроил авантюристларининг янги жиноий ҳаракатларига астойдил нафрат ўқийди.

(ТАСС).

МЕҲНАТ ВА КАПИТАЛ

ЛОНДОН. Англия экономикасидаги турли соҳаларнинг меҳнаткашлари ўзларининг ҳаётий манфаатларини ҳимоя қилиш учун курашни давом эттирмоқдалар. Лондон газеталарининг таъкидлаб ўтишича, забастовка ҳаракати кучайиб бориши натижасида «Форд» ва «Воксхолл» компанияларининг корхоналарида маҳсулот ишлаб чиқариш тамомила тўхтаб қолиши мумкин.

ОТТАВА. Ванкуверда Британия Колумбияси вилоятларидаги энг йирик кундалик «Ванкувер сан» ва «Ванкувер провинс» газеталари чиқмай қолди. Газета эгалари забастовкага жавобан локаут эълон қилишди: 1.150 ишчи кўчага чиқариб ташланди.

ПАРИЖ. Забастовка натижасида энг йирик Ашер темир йўл узелидаги иш (Вальдууаз департаменти) тўхтаб қолди. Ишчи ва хизматчилар моддий аҳволни яхшилаш ва иш ҳафтасини қисқартириш тўғрисидаги талабни маъмурият қондиришдан бош тортганлигига қарши иш ташладилар.

(ТАСС).

ҚУРОЛСИЗЛАНИШ КОМИТЕТИ ЎЗ ИШИНИ ҚАЙТА БОШЛАДИ

ЖЕНЕВА. Қуролсизланиш комитети бугун Женевадаги миллатлар саройида яна ишга киришди.

Комитетнинг ҳамраиси, СССР вакили А. А. Рошин 17 февралдаги биринчи мажлисда сўзга чиқиб, қуйидагиларни айтди: химия ва бактериологик қуролни тақиқлаш проблемаси дарҳол ҳал этилиши лозим бўлган вазифаларнинг биридир. Совет вакили айтдики, химия ва бактериологик (биологик) қурол тайёрлаш, ишлаб чиқариш ва бу қурол запасларини тўплашни тақиқлаш ҳамда уни тугатиш тўғрисидаги конвенция лойиҳаси бунинг учун яхши асос бўла олур эди. Социалистик мамлакатлар бу лойиҳани тақдим этдилар ва Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг қарорига мувофиқ, қуролсизланиш комитети ана шу лойиҳани дарҳол қараб чиқиши керак.

Ана шу қурол турларини тамомила тақиқлаш тўғрисидаги масала муҳокама қилинаётган бир пайтда, деб таъкидлади А. А. Рошин, 1925 йилда Женевада тузилган ва урушда химия ҳамда бактериологик воситалар ишлатишни тақиқлаган протоколни янада мустаҳкамлаш зарур. Бош Ассамблеянинг XXIV сессияси Женева протоколи муҳим эканлигини яна бир марта кўрсатди. Бу сессия барча давлатларни бу ҳужжатга қўшилиш ёки уни 1970 йил мобайнида ратификация қилишга даъват этди.

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг XXIV сессияси ўзининг бошқа бир резолюциясида қуролсизланиш комитетига ядро қуролини ва ялпи қирғин қуролининг бошқа турларини дарё ҳамда океанлар тагида ва бағрида жойлаштиришни тақиқлаш тўғрисидаги шартномани ишлаб чиқишни тамомлашни топширган эди.

Совет делегациясининг бошлиғи бундай қарорни қабул қилиш денгиз тагини тамомила демилитарлаштириш йўлидаги муҳим қадам эканлигини айтиб, комитет аъзоларини Бош Ассамблеянинг топшириғини бажаришга даъват этди.

А. А. Рошин сўзининг охирида бундай деди: Комитет қуролсизланишга доир айрим тадбирларни муҳокама қилиш билан бир қаторда ёппасига ва батамом қуролсизланиш тўғрисидаги шартнома лойиҳасини тайёрлаш соҳасидаги ўз ишларини яна бошлаб юбориши керак. Бу иш комитетнинг асосий вазифасидир.

Комитетнинг ҳамраиси, АҚШ вакили Д. Смит комитет олдида турган бир қанча проблема ва вазифалар ҳақида АҚШнинг фикрларини баён қилди.

РАНГ-БАРАНГ ОЛАМ

АЖОЙИБОТХОНА — МУЗЕЙ

ПОЛЬШАНИНГ Бистшице шаҳрида ажойиб музей бор. Музейнинг ташкил этилганига беш йил бўлди. Шу вақтда уни 250 мингдан ортиқ киши келиб кўрди. Ажойиботхонага 17 мингдан ортиқ буюмлар, қуроллар тўпланган. Бу нарсалар инсоният оловни қандай қилиб топгани тўғрисида ҳикоя қилади. Музейда чақмоқ тошлардан тортиб, ҳозирги замон гугурт қутиси, зажигалкаларгача қўйилган. Оловбардорларнинг тарихи узун, қисмати қизиқарли.

Енджеюведаги музейда эса... «қуёш соат»лари намойиш қилинади. Музейда ўрта асрларда Россия, Германия, Туркия ва Францияда ясалган қуёш... соатлари турибди. Апеано 1524 йилда ясаган «юлдузлар соат»и буларнинг ичида энг қадимийси ҳисобланади.

ЛАЗЕР — БИЧИҚЧИ.

ШВЕЦИЯДАГИ фирмаларда лазердан «бичиқчи» машина ихтиро қилинди. У бир минутда уч метр костюмбоп матоларни бичади.

МИТТИ... ОЙНАИЖАҲОН

ЯПОНИЯДАГИ «Сони» фирмаси экрани 2,5 квадрат сантиметрли телевизор тайёрлаб чиқармоқда. Бу телевизор митти аккумуляторлардан қувватланиб ишлайди.

Редактор ўринбосари Х. ЕДГОРОВ.

«ОЛТИН МАЪБУДА» ТАҚДИРИ НИМА БЎЛАДИ?

РАМСЕЙ ЮЛДУЗЛАРИ

Ҳурматли редакция!

Бу йил Мексикада катта спорт кўриги ўтказилади. Жаҳондаги 16 энг кучли футбол терма командалари куч синашадилар. Мехикода «Олтин маъбуда» тақдири ҳал бўлади. Ана шу жаҳон биринчилигида қатнашадиган футбол командалари ҳақида ҳикоя қилиб беришларингизни истардик.

Бир группа футбол муҳлислари номидан:

А. ҲАЙДАРОВ, Х. ИНОҒОМОВ, В. САРИМСОҚОВ, И. ИБРОҲИМОВ,
Тошкент области.

Англия футболи тарихини, терма команда босиб ўтган йўлни футбол муҳлислари жуда яхши билишади. Англия терма командаси олимпиада ўйинларида уч марта чемпион, бир марта эса жаҳон чемпиони бўлгани унинг жаҳонда кучли футбол командалардан бири эканидан далолат бериб турибди. Муҳлислар 1958 йилги Швеция чемпионатида инглиз футболчилари ҳеч қандай натижага эриша олмай, «адабларини еб» қолгайликларини билишади. Шундан кейин улар ўз ўйинларига янги-янги ўзгартишлар кирита бошладилар. Англия футболига ана шундай дадил ўзгартишлар олиб кирганлардан бири терма командaнинг тренери Альф Рамсей бўлди.

Бразилиянинг собиқ тренери Феола 1965 йилда Москвада бўлган суҳбатда: «биз Англияда янгича ўйин кўрсатамиз, яъни етти киши хужумда, етти киши ҳимояда уйнайди, мана шу менинг шиорим» деган эди. Шуниси қизиқки, бундай универсал методни Рамсей аллақачонлар Англия футболига олиб кирган эди. Унинг шиори «бутун майдон бўйлаб тинмай ҳаракатдан иборат» бўлиб қолган эди.

Англия терма командасининг тренери Рамсей ўша вақтда қўл остида моҳир қанот хужумчилар бўлмаганлигидан уларнинг хизматидан бутунлай воз кечди. Ўйинчиларининг маҳоратига қараб команданинг «кураш» планини тузиб чиқди. Команда 1-4-3-3 тактик схемада ўйнай бошлади. Айрим футбол мутахассислари Рамсейнинг бу тактикасини 3—8 ёки аниқроғи 1—8—2 тактик схема деб ҳам шарҳлашди. Бошқача айтганда, бу схема бўйича уч ўйинчи чегараланган доирада ҳаракат қилади. Булар дарвозабон ва икки марказий хужумчидир. Қолган 8 ўйинчининг ҳаракати эса чегараланмаган. Улар бутун майдон бўйлаб доимий ҳаракатда бўладилар. Рамсей ўзининг мана шу ғоясини амалга оширишда ҳар бир ўйинчининг маҳоратидан тўлиқ фойдаланди. Биз ўтган Англия чемпионатида Рамсей командасида машҳур ҳимоячи, ярим ҳимоячи ёки машҳур хужумчиларни кўрганимиз йўқ.

Команданинг ҳар бир ўйинчиси ўз олдига қўйилган вазифани аниқ билар эди. Масалан, марказий ҳимоячилардан Мур билан Ж. Чарльтон гоҳ-гоҳида эмас, ҳужумга имконият туғилган заҳотиёқ хужумга қатнашиб, команданинг хужумкорлик маҳоратини ошириб турдилар. Лекин бу вақтда ҳимоя зонасида уларнинг жойи бўш қолмади. Аксинча, команда ўйинчиларидан кимдир шу зонани қўриқлаб турди. Шундай қилиб командада бир-бирига ёрдам ва бир-бирининг ўрнини алмаштириш жуда моҳирлик билан йўлга қўйилди.

Рамсейнинг бир гапи жуда диққатга сазовордир. У: «Мен футбол юлдузларига қаршиман, уларнинг хизматисиз ҳам мақсадга эришишга ҳаракат қиламан, юлдузлар фақат чақнаши керак эмас, чақнаш билан бирга майдонда ишлаши ҳам керак» деган эди. Шу сабабдан ҳам фақат чақнайдиган юлдузлардан бири бўлган, ҳозирги кунда Англия футболининг энг кўзга кўринган ўйинчиси Д. Гривснинг хизматидан у воз кечди. Чунки Гривс қора ишни ёқтирмайди. Унинг учун бу ишни бошқа ўйинчи ўз зиммасига олиши керак.

Шу билан бирга Рамсей Б. Чарльтон сингари ҳақиқий футбол юлдузларини «яратди». Чарльтоннинг ўтган Англия чемпионатида қандай ўйнаганини ҳамма яхши билади. Рамсей ана шундай ўйинчиларни йиғиш билан ўз ғоялари ва режаларини тўла-тўкис амалга оширди. Команда ажойиб ғалаба қозонди. Англия терма командаси жаҳон чемпионатида кўрсатган ўйинлар кўплаб футбол мутахассислари ва мухлисларига ёқиб тушганининг боиси шунда. Бу команда кўрсатган ўйинларида биз ўзига хос бир ансамблга айланган командани кўрдик.

1970 йилги чемпионатда Англия терма командаси қандай системада ўйнаши ҳали маълум эмас. Журналистларнинг: «Сизда команданинг шу кунда тайёр варианти борми» деб берган саволларига тренер: «ҳозирча, йўқ» деб жавоб берди. У терма команданинг ўйинчилари аниқ бўлгандан кейингина, ҳар бир ўйинчининг маҳорат, қобилиятига қараб тактик схема тузилишини айтмоқда. Ҳозир бу тренернинг ён дафтарчасида 40 дан ортиқ ўйинчининг фамилияси бор. Булар—ҳозирча кандидатлар. Уларнинг қай бири навбатдаги жаҳон чемпионатида ўйинга тушиши ҳали маълум эмас.

Рамсей журналистларнинг: «Мексикада қандай тактика қўллайсиз», деб берган саволларига эса, «тактик схемалар доимий эмас» деб жавоб берди. «Масалан,—деди у.—биз бундан тўрт йил олдин дунё биринчилигида қанот хужумчиларсиз ўйнадик, чунки ўшанда ҳақиқий қанот хужумчилар йўқ эди. Ҳозирда эса чаққон қанот хужумчиларни терма команда составига киритдим». Бунда тренер «Арсенал» ва «Ливерпул» командаларидан олинган П. Томпсон ва Д. Родфорд сингари ўйинчиларни назарда тутмоқда.

Англия терма командаси кейинги пайтда Мексика шароитига мосланиш мақсадида Америка қитъасида 4 та учрашув ўтказди. Мексикада бўлган учрашувлар 0:0 ва 4:0 ҳисобида жаҳон чемпиони фойдасига ҳал бўлди. Монтевидиода бўлган ўйинда ҳам жаҳон чемпиони Уругвай терма командаси устидан 2:1 ҳисобида ғалаба қозонди. Охирги ўйин собиқ жаҳон чемпиони Бразилия терма командаси билан бўлиб ўтди. Ўйинда Рамсей йигитлари 2:1 ҳисобида енгилдилар. Бу сафардан Рамсей қисман бўлсада қаноатланди.

Ҳозирги кунда Рамсей жуда кўп қийинчиликларга дуч келмоқда. Чунки об-ҳавонинг ёмон келиши натижасида ҳозиргача Англия чемпионатининг 53 та календарь ўйини кечиктирилди. Мехикодаги чемпионат очилгунга қадар шу ўйинларини ўтказиш керак. Ўз иқтисодий томонларини ўйлаган клублар ўйинчиларини терма команда ихтиёрига топшириб қўя олмасликларини таъкидламоқдалар. Шу сабабдан Рамсей истеъфо бермоқчи эди. лекин кейинги пайтда фикрини ўзгартди, у бу ишни дунё чемпионатидан кейинга қолдирганини айтди.

Навбатдаги жаҳон биринчилигида Англиянинг мавқеи қандай бўлади. деган савол кўпчиликни қизиқтиради. албатта. Учинчи энг қийин группага тушиб қолган Англия командаси Бразилия билан бир группада бўлишига қарамай финалда ўзаро учрашиш умидлари ҳам йўқ эмас. Кўпгина чет эл спорт журналистлари шундай фикр билдириб, бу икки команда энг кучли рақиблардир, деган гапларни айтишмоқда.

Бу эҳтимолдан ҳоли эмас. 1962 йилда Чилидаги жаҳон чемпионатида шундай бўлган эди. Бир группада ўйнаган Чехословакия ва Бразилия командалари финалда яна қайта учрашган. Ўйин аввал дуранг билан тугаб, кейин финалда 3:1 ҳисобида Бразилия ғолиб келиб, жаҳон чемпиони бўлган эди.

Команда устози Рамсей ҳам ижобий фикрда. У «Биз ўз унвонимизни Мексикада ҳам сақлаб қолишга қодирмиз», деган умидни билдирмоқда. Буни келажак кўрсатади, албатта.

А. МАҚСУДОВ,
М. МАНСУРОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО БУГУН

6.15 — Тонгги концерт. 8.25 — Эстрада концерти. 9.30 — С. Цинцадзе. Виолончел ва фортепьяно учун бешта пьеса. 9.50 — Халқаро мавзуларда суҳбат (тожикча). 10.10 — А. Ленский. «Дилбар» балетидан рақслар. 11.15 — Тарих фанлари кандидати А. Акрамовнинг «КПССнинг жанговар отряди» деган суҳбати (русча). 11.30 — «Ватан ҳақида куйлаймиз». 13.30 — Рус халқ чолғу асбоблари янграйди. 15.15— Чет эл новеллалари радиокутубхонаси. Жек Лондон. «Бир кунлик бекат» ҳикояси. 16.10 — Ёшлар учун музикали соат. 16.50 — «Правда» газетасининг обзори 17.00 — Юбилей йилининг музикали премьералари (русча). 18.00 — Илмий-атеистик темаларда эшиттириш. 18.10 — Вальслар. 19.20 — Ф. Билял куйлайди (татарча). 20.00 — «Ўзбекистон индустриальний» радиожурнали. 20.30 — Саноат ходимлари учун концерт. 21.00 — Халқаро мавзуларда суҳбат. 21.10 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. 21.40 — Сиёсий билимлар радиоуниверситети. 22.30 — М. Шолохов. «Инсон тақдири» радиоинсценировкаси.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — Тошкент кўрсатади.

Рус тилида: 18.00 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. 18.40 — Телеянгиликлар. 18.55 — Илмий-оммабоп фильм. 19.05 — Музикали календарь.

Узбек тилида: 20.00 — «Сиҳат-саломатлик» программаси. 20.40— Телеянгиликлар. 20.55 — «БЎСТОН» тележурнали. 21.55 — «Қилич ва қалқон» (4-серияси).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 — Москва кўрсатади. 18.00 — Тошкент. Ўқув кўрсатувлари. 20.00 — Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — Тошкент кўрсатувлари.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 20/II да Улимдан кучли, 21/II да Шоҳ Эдип, 22/II да Парвона.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 20/II да Нурхон, 21/II да Паранжи сирлари, 22/II да Қайнона (кундузи). Фарғона тонг отгунча (кечқурун).

КИНО

Усмирлар (2 серия) — САНЪАТ САРОЙИ. «ЧАЙКА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Дўппи кийган фаришта — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10, кундуз 12, 4, кеч 8 да).

Она муҳаббати (2 серия) — НАВОИЙ НОМЛИ (ўзбек тилида, кундуз ва кечқурун).

Айбсиз — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 2, кеч 6 ва 9.45 минутда).

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ УЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА

ТЕЗ КУНДА

ЯНГИ СПЕКТАКЛЬ
Эркин ВОҲИДОВ

«ОЛТИН ДЕВОР»

3 пардали комедия

Саҳнага қўювчи режиссёр — Ўзбекистон ССР халқ артисти, Абдулла Тўқай мукофоти лауреати — Т. У. ХУЖАЕВ.

Режиссёр ассистенти — Б. ЙУЛДОШЕВ.

Рассом — М. ЭШОНХУЖАЕВ.

САНЪАТ САРОЙИДА

СОВЕТ ИТТИФОҚИ ФАШИЗМ УСТИДАН ҒАЛАБА ҚОЗОНГАН КУННИНГ 25 ЙИЛЛИГИГА

22 февралда

«ҚИРҚ БИРИНЧИ ЙИЛ ОЛМАЛАРИ»

ЯНГИ КЕНГ ЭКРАНЛИ БАДИИЙ ФИЛЬМ

ПРЕМЬЕРАСИ

«УЗБЕКФИЛЬМ» киностудияси маҳсулоти.
Сценарий автори — Дмитрий ХОЛЕНДРО.
Постановкачи режиссёр — Равиль БОТИРОВ.
Бош оператор — Т. ЭФТИМОВСКИЙ.
Рассом — Н. РАҲИМБОЕВ.
Композитор — Г. ВИЛЬДАНОВ.
Овоз оператори — Е. ШАЦКИЙ.
РОЛЛАРДА: Чол — Наби РАҲИМОВ, Анвар — Ш. ЭРГАШЕВ, Одил — У. САЛИМОВ, Мансур — С. АҲМЕДОВ, Гуля — Т. АҲМЕДОВА, Майя — Е. СИЦИНСКАЯ, Федька — А. ФИЛОЗОВ, Пинчук — И. КЛАСС, Саид — Б. ИХТИЕРОВ

22 февраль кеч соат 7 да фильм ижодкорлари билан учрашув ўтказилади.

Сеанслар: кеч соат 7 ярим ва 9 яримда;

23 февралдан бошлаб: эрталаб соат 11, кундуз 1, 3, 5, кеч 7 ва 9 да бошланади.

Коллектив бўлиб кўриш учун заявкалар қабул қилинади.

Олдиндан билет сотиш кассаси эрталаб соат 10дан кеч 9гача очиқ.

Справка учун телефонлар: 44-21-74, 44-56-18.

«МОСКВА» КИНОТЕАТРИ

(Новомосковский кўчаси, 20 уй)

21 февралдан

КИНОФИЛЬМЛАРНИ КЕНГ ФОРМАТЛИ ЭКРАНДА КЎРСАТИШНИ БОШЛАЙДИ

кинотеатрда қуйидаги рангли кенг форматли бадиий фильмларни томоша қилишингиз мумкин.

21 дан 23 февралгача

«ҚЎЛГА ТУШМАС ҚАСОСКОРЛАРНИНГ ЯНГИ САРГУЗАШТЛАРИ»

(эрталаб соат 10 яримда)

24 февралдан

«Виннету апачилар сардори»

(кундуз соат 12, 4 ва кеч соат 8 да).
Коллектив бўлиб кўриш учун заявкалар қабул қилинади.
Олдиндан билет сотувчи кассалар очиқ.
Справкалар учун телефон 33-05-01.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ МЕДИЦИНА ИНСТИТУТИ кафедралар бўйича ўқитувчилар составидаги вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН КИЛАДИ

доцентлар: нормаль анатомия (2), ортопедия ва травмотология, факультет педиатрияси, даволаш факультетининг умумий хирургияси;

катта ўқитувчилар: умумий химия (2). органик химия, чет тиллари (2);

ўқитувчилар: жисмоний тарбия (3), тиллар (3).

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Ҳужжатлар: Тошкент-33, К. Маркс кўчаси, 103-уйга юборилсин.

«Узглавзаготскотооткорм» коллегияси ва коллективи Сирдарё область «Заготскотооткорм» бошқарувчиси

Сапий Алихўжаевич АЛИХУЖАЕВнинг

фожиали ҳалок бўлганлигини билдириб, марҳумнинг оиласига ва қариндошларига чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент қишлоқ хўжалик институти коллективи ўсимликлар физиологияси кафедрасининг доценти А. Р. Раҳимовга акаси

Абдуғофур СОДИҚОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — 336545. Редактор ўринбосарлари — 337914, 339323. Масъул секретарь — 334455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331455. Халқаро ҳаёт —331216. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036, 337221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 332347. Оммавий ишлар ва хатлар — 338679, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка —337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: Андижон — 48—65, Бухоро 3—31—43, Қарши —38—42, Нукус —42—62, Самарқанд 31—072, Термиз 23—27, Урганч 34—55, Гулистон —22—09.

№ Г — 42. Узбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Р. 02268.